

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Lingua+

ΓΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

ΓΛΩΣΣΩΝ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

LINGUA+

Innovative Language Learning within the framework of practices for socio-cultural inclusion and empathy in adult education.

2017-1-IS01-KA204-026532

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Κεφάλαιο 1	9
Μεθοδολογία	9
Γιατί η προσέγγιση του Lingua+ είναι λογική.....	10
Τι προσφέρει το Lingua+	12
Κεφάλαιο 2	13
Ανάγκες και προκλήσεις στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής για ενήλικες μετανάστες: προοπτική στη διαπολιτισμική κατανόηση.....	13
2.1. αντιμετώπιση των προκλήσεων στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής	14
2.2. Προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης.....	15
2.3. Διαπολιτισμική κατανόηση στην τάξη.....	16
2.4. Κρίσιμη πολιτιστική ευαισθητοποίηση στην τάξη	18
Κεφάλαιο 3	21
Η καινοτόμος προσέγγιση του Lingua+	21
Κεφάλαιο 4	23
Καινοτόμοι δρόμοι μάθησης Lingua+	23
Δρόμοι μάθησης (ΔΜ) που είναι κατάλληλοι για εκπαιδευόμενους με περιορισμένο αλφαριθμητικό.....	24
Δρόμοι μάθησης με βάση την πολυγλωσσική εκπαίδευση και τη γλωσσική πολυμορφία.....	26
Διαδρομές μάθησης με βάση τις ΤΠΕ.....	27
Δρόμοι μάθησης με βάση τη συμμετοχή και τη συνεργασία.....	28
Δρόμοι μάθησης που βασίζονται σε οπτικές δραστηριότητες	29
Δρόμοι μάθησης με βάση τις δραστηριότητες ακρόασης.....	30
Κεφάλαιο 5	31
Συμπέρασμα και προτάσεις.....	31
Γνωμικά για έμπνευση	33
Γλωσσάριο	35
Βιβλιογραφία.....	37

Εισαγωγή

“Σε όλη την ιστορία, οι άνθρωποι μετανάστευαν από το ένα μέρος στο άλλο. Οι άνθρωποι προσπαθούν να φθάσουν στις ευρωπαϊκές ακτές για διαφορετικούς λόγους και μέσω διαφορετικών οδών. Ψάχνουν για νόμιμες οδούς, αλλά διακινδυνεύουν και τη ζωή τους για να ξεφύγουν από την πολιτική καταπίεση, τον πόλεμο και τη φτώχεια, καθώς και για να βρουν την οικογενειακή επανένωση, την επιχειρηματικότητα, τη γνώση και την εκπαίδευση. Η μετανάστευση κάθε ατόμου λέει την ιστορία του.” Θεματολόγιο της ΕΕ για τη μετανάστευση 2015

Όταν το έργο Erasmus Plus Lingua + σχεδιάστηκε για πρώτη φορά στις αρχές του 2017, η Ευρώπη διαιρέθηκε από μια έντονη συζήτηση σχετικά με την ταυτότητά της και κατά πόσον θα έπρεπε να είναι “Ευρώπη φρούριο” ή “φιλόξενη Ευρώπη”, ή οποιοσδήποτε από τους πιθανούς συνδυασμούς. Πολλοί παράγοντες και ενδιαφερόμενα μέρη παρενέβησαν στη συζήτηση η οποία σπάνια βασιζόταν σε αποδεικτικά στοιχεία, αλλά οδήγησε σε ένα αίσθημα ανασφάλειας και αποπροσανατολισμού που δημιουργήθηκε από την αύξηση της ανθρώπινης κινητικότητας προς τις ευρωπαϊκές ακτές: πολιτικοί, διανοούμενοι, η κοινωνία των πολιτών, ακτιβιστές, κοινωνικοί ερευνητές, εκπαιδευτικοί και πολιτιστικοί εργαζόμενοι και, φυσικά, όλοι οι πολίτες εν γένει είχαν κάτι να προσθέσουν στη συζήτηση. Η σύγχυση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις εθνικές κυβερνήσεις ήταν μεγάλη και επιδεινώθηκε από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι, τις Βρυξέλλες, το Λονδίνο και τη Νίκαια. Ο αντίκτυπος της ανθρώπινης κινητικότητας στη ζωή των πολιτών της ΕΕ επρόκειτο να

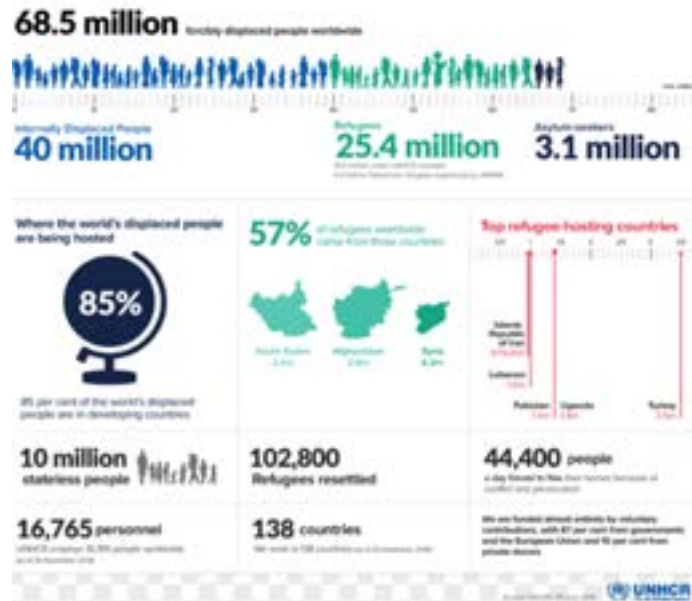
αποτελέσει μια σημαντική συζήτηση, δεδομένου ότι συνοδεύτηκε από οκτώ χρόνια οικονομικής κρίσης, τα οποία έπληξαν ιδιαίτερα σκληρά τις μεσογειακές χώρες, οι οποίες δέχονταν επίσης τον μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών και προσφύγων.

Στο τέλος του 2018, ενώ οι εταιρείες ετοιμάζουν αυτό το εγχειρίδιο, έχουν απομείνει μόνο δύο χρόνια για να μετρηθούν τα αποτελέσματα της στρατηγικής της ΕΕ 2020 και έχουν περάσει σχεδόν τρία έτη μετά την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το θεματολόγιο της ΕΕ για τη μετανάστευση, όπου έχει τονιστεί ότι *“η Ευρώπη πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί ασφαλές καταφύγιο για όσους διαφεύγουν της δίωξης, καθώς και έναν ελκυστικό προορισμό για το ταλέντο και την επιχειρηματικότητα των φοιτητών, ερευνητών και εργαζομένων. “Η προώθηση των διεθνών δεσμεύσεων και αξιών μας, εξασφαλίζοντας παράλληλα τα σύνορά μας και ταυτόχρονα δημιουργώντας τις σωστές συνθήκες για την οικονομική ευημερία της Ευρώπης και την κοινωνική συνοχή είναι μια δύσκολη πράξη εξισορρόπησης που απαιτεί συντονισμένη δράση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο»*. Η λεγόμενη “προσφυγική κρίση” προκλήθηκε κυρίως από την αστάθεια στη Μέση Ανατολή, τον πόλεμο στη Συρία, την αποτυχία του δημοκρατικού πολιτεύματος και την αύξηση της ανισότητας στην υποσαχάρια Αφρική, η οποία συνδέεται επίσης με μια καταστροφική οικολογική κρίση, η οποία αποτέλεσε δοκιμασία για τη θεμέλιο λίθο του Ευρωπαϊκού εγχειρήματος, το οποίο θεωρήθηκε το πιο θαρραλέο πολιτικό σχέδιο του 20ου αιώνα, σύμφωνα με πολλούς.

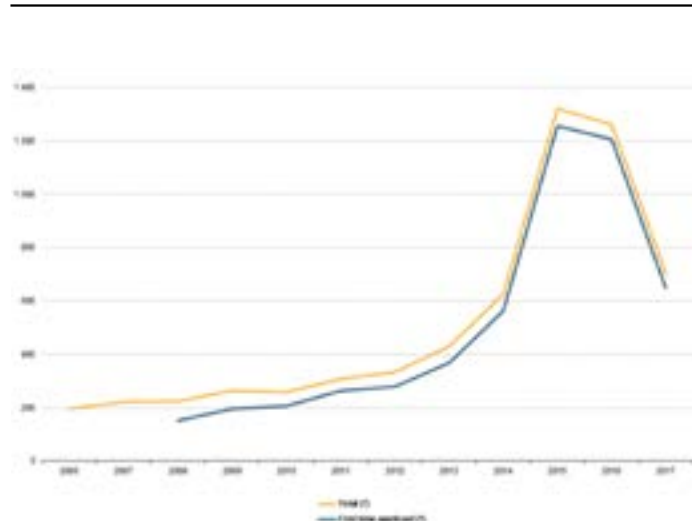
Οι βασικές εκτιμήσεις για την αντίδραση της ΕΕ στην “προσφυγική κρίση” μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Τα λαϊκιστικά και τα δεξιά κόμματα έχουν χειραγωγήσει επιτυχώς τον φόβο και την έλλειψη κατανόησης του μεταναστευτικού φαινομένου και απέκτησαν τεράστια συναίνεση. Αυτό έγινε αμέσως εμφανές στο δημοψήφισμα για το Brexit τον Μάιο του 2016 και θα φανεί πιο έντονα πιθανότατα στις προσεχείς εκλογές της ΕΕ τον Μάη του 2019, οι οποίες θα αλλάξουν τη σύνθεση του Κοινοβουλίου της ΕΕ.
- Η Ευρώπη ως πολιτικό σχέδιο αποδείχθηκε διχασμένη και αντιφατική: οι χώρες υιοθέτησαν πολύ διαφορετικές στρατηγικές για να αντιμετωπίσουν την πρόκληση του μεταναστευτικού κύματος και κατηγορήσαν η μία την άλλη για ασυνέπεια (βλέπε την κρίση Γαλλίας-Ιταλίας το 2018). Η Γερμανία άνοιξε τις πόρτες της σε Σύριους πρόσφυγες, οι σκανδιναβικές χώρες διατήρησαν τη σημαντική επένδυσή τους στις πολιτικές φιλοξενίας, ενώ η Αυστριακή, η Τσεχική, η Ουγγρική, η Ιταλική και η Πολωνική κυβέρνηση απέρριψαν το παγκόσμιο σύμφωνο για ασφαλή, εύρυθμη και τακτική μετανάστευση που προωθήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες μετά τη διακήρυξη της Νέας Υόρκης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016 από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.
- Η κοινωνία των πολιτών στην Ευρώπη και ο τρίτος τομέας (Διεθνή θεματικά δίκτυα, ΜΚΟ, ενώσεις, συνεταιρισμοί, κοινωνικές επιχειρήσεις, εκκλησίες του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα) έχουν διαδραματίσει αυξανόμενο καίριο ρόλο στην παροχή υπηρεσιών και στη στήριξη για την ένταξη των μεταναστών, κυρίως με δική τους πρωτοβουλία. Από την άλλη, ορισμένα άτομα στην κοινωνία ενοχλήθηκαν ή αγνόησαν τις εκκλήσεις των μεταναστών, άλλοι αποφάσισαν να ενεργήσουν, να προσφερθούν εθελοντικά και να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων, για παράδειγμα προσφέροντας εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Το αίτημα για την πρόσληψη προσφύγων υψηλής εκπαίδευσης και υψηλής ειδίκευσης παρέμεινε αναπάντητο: ενώ η Ευρώπη γηράσκει και υπάρχει επείγουσα ανάγκη για νέους και ειδικευμένους εργαζομένους, πανεπιστήμια, επαγγελματικά σχολεία και το εκπαιδευτικό σύστημα γενικά έχει αποδειχθεί απροετοίμαστο να δει τους μετανάστες ως πηγή αντί για πρόβλημα.
- Η κοινοτική εκπαίδευση και πληροφόρηση αποδείχθηκε ο μεγάλος χαμένος του αγώνα: ούτε τα ιδρύματα, τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά κέντρα ή τα μέσα ενημέρωσης κατάφεραν να εξηγήσουν και να καθησυχάσουν τους πολίτες της ΕΕ σχετικά με το τι πραγματικά συνέβαινε, ούτε να τους ενημερώσουν για τα μέτρα που ελήφθησαν για την πρόληψη πιθανών κινδύνων. Η ρητορική μίσους αυξήθηκε δραματικά παράλληλα με την αίσθηση ανασφάλειας πολλών ατόμων.
- Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες υπέστησαν παθητικά την αύξηση του ρατσισμού και της άρνησης των πολιτών της ΕΕ χωρίς να έχουν μια “αντι-ιστορία” για να πουν και να υπερασπιστούν την θέση τους. Αυτό είναι απολύτως κατανοητό κατά τη διάρκεια μιας τραυματικής εμπειρίας, όπως η φυγή από τον πόλεμο και την απόγνωση. Μια ουσιαστική πτυχή των μελλοντικών στρατηγικών ενσωμάτωσης πρέπει να είναι ότι κανείς δεν μπορεί να «ενσωματωθεί» από κάποιον άλλο χωρίς την πλήρη συμμετοχή όλων των πρωταγωνιστών. Οι αποπροσανατολισμένοι πρόσφυγες θα πρέπει να λάβουν στήριξη για να κατανοήσουν καλύτερα πώς λειτουργούν οι χώρες φιλοξενίας και να ενδυναμωθούν. Μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες θα αποκτήσουν μια άλλη ερμηνεία της ανθρώπινης κινητικότητας και οι πολίτες της ΕΕ θα βοηθηθούν να την δουν όχι ως απειλή, αλλά ως ευκαιρία για μια βιώσιμη και ειρηνική ανάπτυξη για όλους.

Παρακάτω, προτείνουμε μερικά αποδεικτικά στοιχεία (υπάρχουν πολλά περισσότερα) για να κατανοήσουν καλύτερα την τρέχουσα κατάσταση:

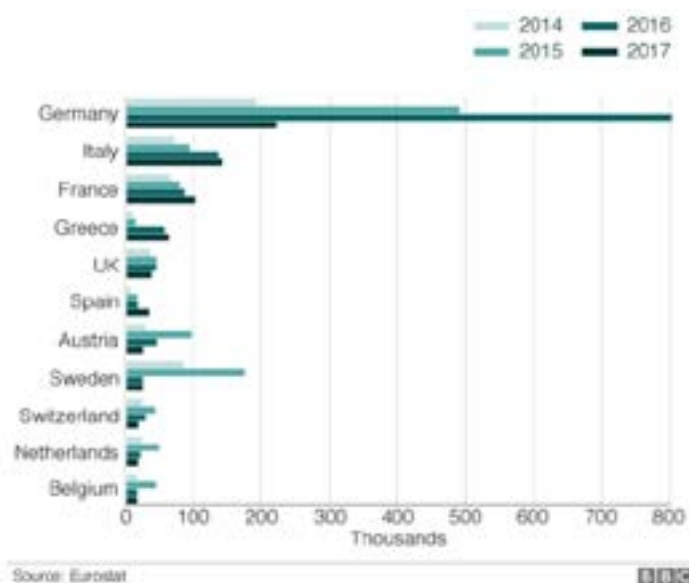

Υπάρχουν σχεδόν 70.000.000 εκτοπισμένοι άνθρωποι στον πλανήτη μας, και περισσότεροι από τους μισούς από αυτούς έχουν εκτοπιστεί στη χώρα τους. Σε αντίθεση με όσα πιστεύουν γενικά οι πολίτες της ΕΕ, το 85% των εκτοπισθέντων δεν φιλοξενούνται στην Ευρώπη ή σε άλλες δυτικές χώρες, αλλά στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στην Τουρκία, στην Ουγκάντα, στο Πακιστάν και στο Ιράν.

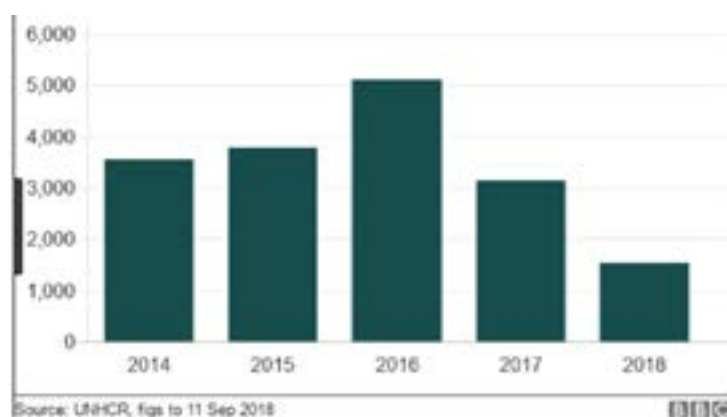
Η κορύφωση των αιτητών ασύλου στην Ευρώπη έφθασε το μέγιστο όριο το 2015 και το 2016. Από τότε, οι αριθμοί μειώνονται σταθερά, αλλά ο φόβος και η δυσφορία της κοινής γνώμης για την απειλή μιας “εισβολής” έχει παραμείνει, και αποδεικνύεται ένα ισχυρό πολιτικό εργαλείο για τα πολιτικά κόμματα και τις κυβερνήσεις.

Top 10 EU countries for asylum applications

Στην Ευρώπη, η Γερμανία έχει λάβει τον μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων ασύλου, ιδίως το 2016, αλλά συγκριτικά χώρες όπως η Ιταλία και η Ελλάδα έχουν τεθεί σε μεγάλη δυσκολία λόγω της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας τους, καθώς και του ότι ήταν απροετοίμαστες να αντιμετωπίσουν αυτή την πρόκληση.

Deaths in the Mediterranean

Ενώ η Μεσόγειος θάλασσα έχει μετατραπεί σε ένα μακάβριο νεκροταφείο, η κοινή γνώμη μετατράπηκε σε ρητορική μίσους. Η Ευρώπη έχει σίγουρα αποτύχει να τηρήσει τις υποσχέσεις της και να είναι συνεπής με τις δηλώσεις της ότι "άμεση επιτακτική ανάγκη είναι το καθήκον να προστατεύσουμε όσους έχουν ανάγκη. "Η δυστυχία χιλιάδων μεταναστών που βάζουν τη ζωή τους σε κίνδυνο για να διασχίσουν τη Μεσόγειο μας έχει σοκάρει όλους".

Σε αυτό το πολύπλοκο σενάριο το Lingua + έχει προσδιορίσει την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας φιλοξενίας ως το θεμέλιο λίθο για να χτιστεί το νέο σπίτι της ένταξης που θα είναι ανοιχτό σε όλους.

Χάρη στη χρηματοδότηση του Erasmus Plus, το έργο μας προσφέρει κατάλληλα εργαλεία βασισμένα στην έρευνα για κοινωνικούς λειτουργούς, ακτιβιστές, εκπαιδευτικούς, μελετητές, αλλά και τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων για την αναγνώριση και την εφαρμογή του κεντρικού χαρακτήρα της δια βίου μάθησης, της εκπαίδευσης ενηλίκων και της εκμάθησης δεύτερης γλώσσας, ιδίως ως βασική στρατηγική για την ένταξη και την ευημερία των μεταναστών, ιδίως των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Όπως αναφέρεται στο μανιφέστο για τη μάθηση χωρίς αποκλεισμούς, που παρουσιάζεται στο Παραδοτέο 1 (IO1) Συλλογή καλών πρακτικών για την ένταξη, η διαδικασία μάθησης «θέτει την πολιτιστική κληρονομιά κάθε πολίτη στο κέντρο της δια βίου εκπαίδευσης και αναγνωρίζει την ποικιλομορφία των προσεγγίσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης ως ευκαιρία για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής και την οικοδόμηση μιας Ευρώπης για όλους».

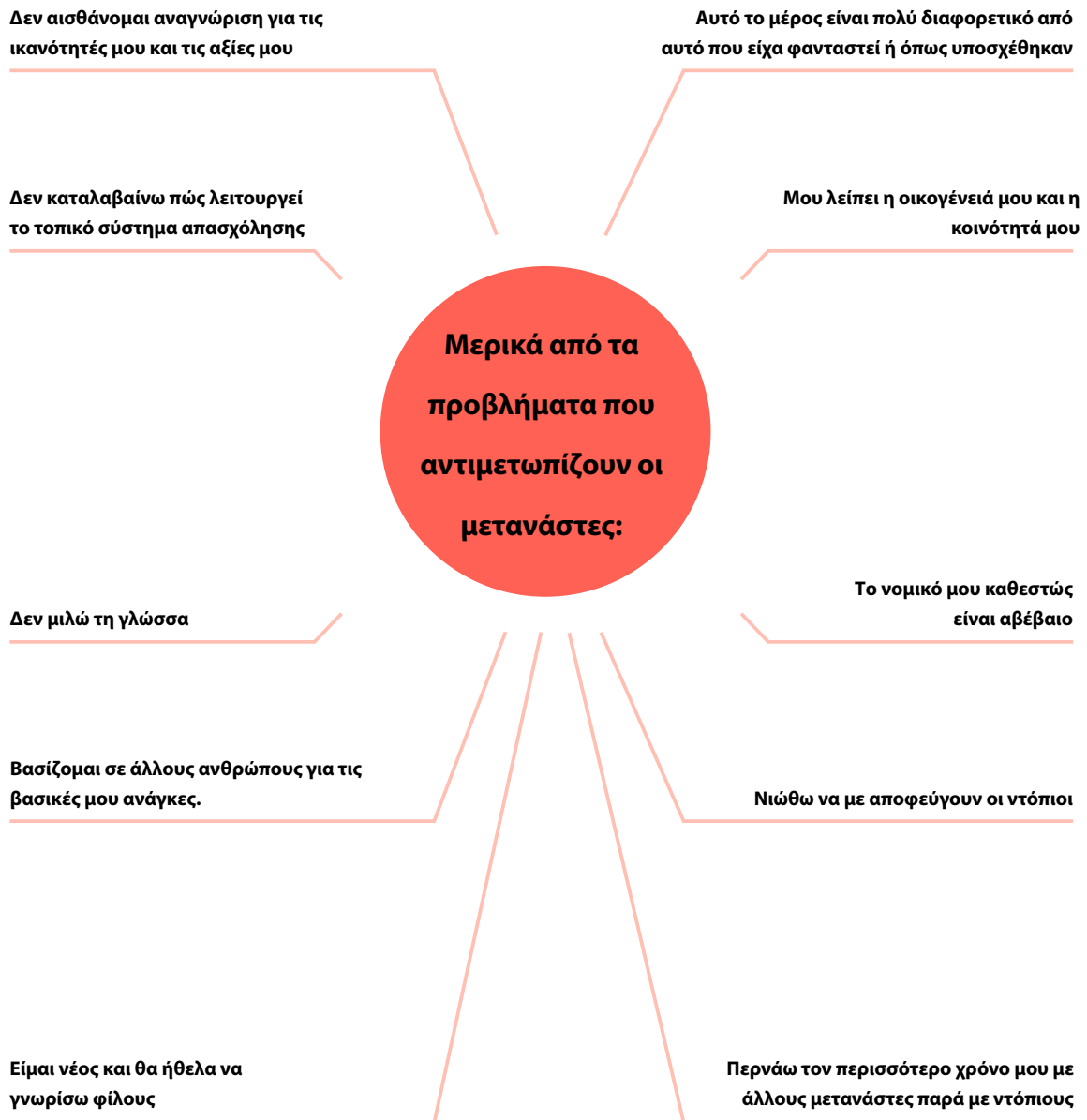
Επιπλέον, η προσέγγιση στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσας του Lingua+ ωφελεί τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους εκπαιδευόμενους, καθώς βασίζεται περισσότερο στις ανάγκες της καθημερινότητας και δεν επικεντρώνεται στη γραμματική, το λεξιλόγιο και το συντακτικό. Για το λόγο αυτό στο Lingua + Repository, Practices on social inclusion and Lingua+ Handbook, ο αναγνώστης θα:

- Εμβαθύνουν στη συζήτηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εκμάθηση δεύτερης γλώσσας αποτελεί το πρώτο βήμα για ένα επιτυχημένο σχέδιο ενσωμάτωσης για τους μετανάστες με τη γεφύρωση της κουλτούρας καταγωγής και της κουλτούρα υποδοχής.
- Αναγνωρίσουν τον τεράστιο πλούτο και τη δημιουργικότητα του πειραματισμού στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσας που βρίσκεται σε εξέλιξη στην Ευρώπη με μια προσέγγιση κοινωνικά περιεκτική, και θα έχουν πρόσβαση σε συνοπτικές κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο εφαρμογής της.
- Έρθουν σε επαφή με μεθοδολογίες διδασκαλίας ειδικά σχεδιασμένες για μετανάστες με χαμηλό αλφαριθμητικό ή αναλφάβητους που δεν μπορούν να διαβάσουν ή να γράψουν ούτε στη μητρική τους γλώσσα.
- Τροφοδοτήσουν την περιέργειά τους για να βρουν περισσότερες πρακτικές και να τις αναμείξουν για να δημιουργήσουν ένα πραγματικά ad hoc εκπαιδευτικό έργο.
- Βρουν καινοτόμες μεθόδους εκμάθησης δεύτερης γλώσσας και διδακτικό υλικό που προετοιμάστηκε από τους εταίρους με βάση τις δικές τους εμπειρίες ή από άλλες οργανώσεις στο δίκτυό τους.
- Οραματιστούν πώς οι καθηγητές δεύτερης γλώσσας μπορούν να γίνουν πιο συμπονετικοί εκπαιδευτικοί και ανοικτοί σε καινοτόμες μεθοδολογίες. Θα είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια που συναντούν οι μετανάστες στην εκμάθηση λόγω κυρίως του αποπροσανατολισμού, της έλλειψης κινήτρων και της πολιτιστικής απόστασης, και πώς να τα ξεπεράσουν μέσω της ενεργούς Παιδαγωγικής.
- Αναγνωρίσουν τον κεντρικό χαρακτήρα των μαθητών και θα μάθουν να ενεργοποιούν τη δική τους πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορία της ζωής τους ως περιεχόμενο και έργο για να μάθουν.

Κεφάλαιο 1

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε για τον προσδιορισμό επιτυχημένων πρακτικών στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσας και, στη συνέχεια, η μετατροπή τους σε πόρους του Lingua +, αναπαρίσταται ως εξής:

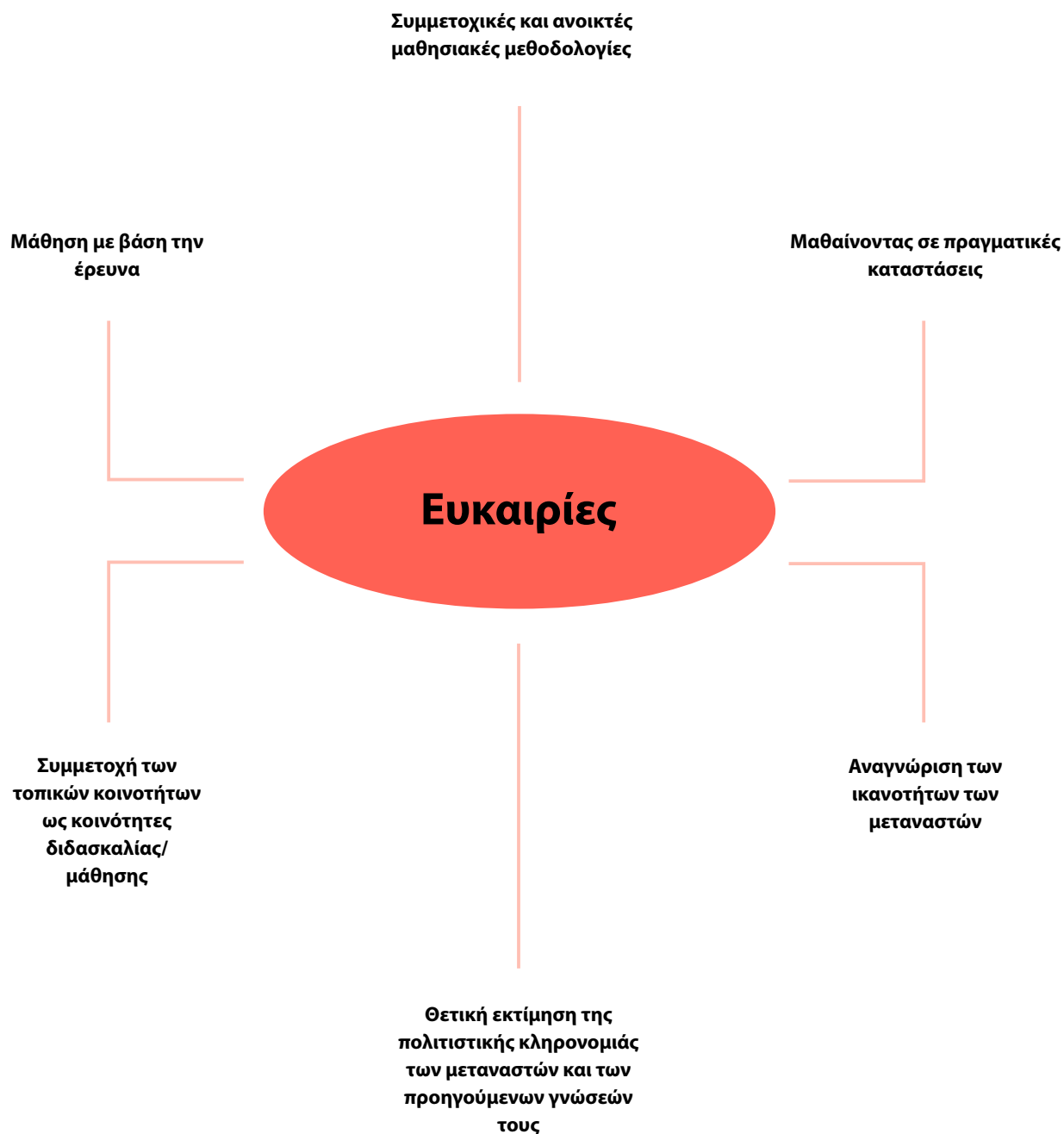

Παραδοσιακή διδασκαλία δεύτερης γλώσσας (τοπικής) σε σχολεία, κέντρα προσφύγων και ενώσεις εθελοντών

Πρωτοποριακή εκμάθηση δεύτερης γλώσσας μέσω διδακτικής και ενεργούς Παιδαγωγικής

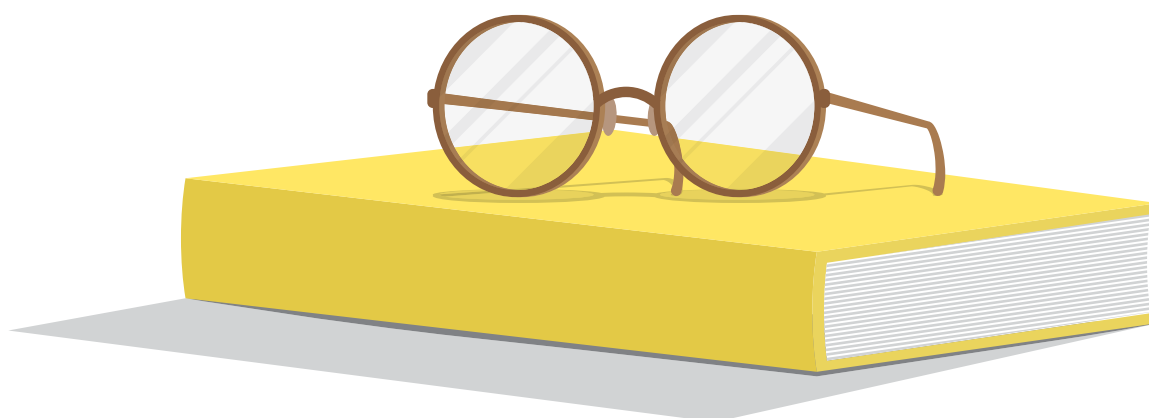
Γιατί η προσέγγιση του Lingua+ είναι λογική:

Τι προσφέρει το Lingua+:

Εγχειρίδιο Lingua+

Συλλογή υφιστάμενων
πρακτικών στην κοινωνική
ένταξη

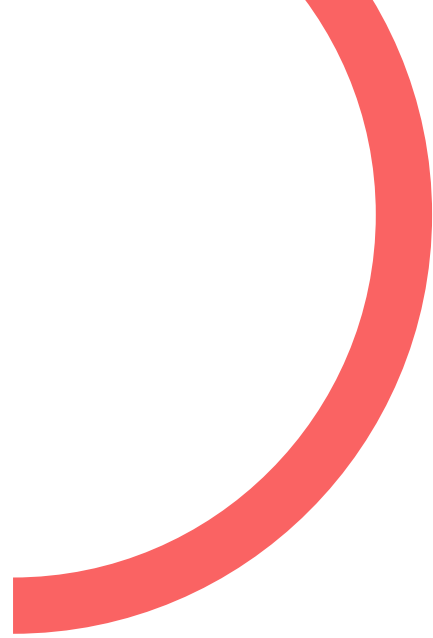
Πιλοτική δοκιμή των
LPs σε 5 χώρες της ΕΕ

Δημιουργία 15
καινοτόμων
διαδρομών μάθησης
(LPs)

Συλλογή υφιστάμενων
πρακτικών στη διδασκαλία
δεύτερης γλώσσας

Η κοινοπραξία του έργου ελπίζει ότι το εγχειρίδιο θα αποτελέσει εργαλείο μάθησης και κοινής χρήσης και ότι θα εμπνεύσει εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς λειτουργούς να πειραματιστούν με τις προτεινόμενες διαδρομές μάθησης.

Η ανατροφοδότηση από εκείνους που θα θέλαμε να εφαρμόσουν τις διαδρομές μάθησης του Lingua + στις στρατηγικές διδασκαλίας τους θα είναι περισσότερο από ευπρόσδεκτη. Αυτό θα επιτρέψει περαιτέρω πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με το βασικό θέμα.

Κεφάλαιο 2

Ανάγκες και προκλήσεις στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής για ενήλικες μετανάστες: προοπτική στη διαπολιτισμική κατανόηση

Η σημασία της ανάπτυξης της διαπολιτισμικής κατανόησης εντός της αίθουσας διδασκαλίας και η ενσωμάτωση εννοιών της παγκόσμιας ιθαγένειας στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής αυξάνεται σε πολλές εκπαιδευτικές οργανώσεις, υπογραμμίζοντας στους εκπαιδευτικούς το καθήκον να μετρήσουν τις επιπτώσεις της εκπαιδευτικής δράσης τους.

Η **διαπολιτισμική και θετική ψυχολογία** μπορεί να χρησιμεύσουν ως οδηγός για την ανάπτυξη υποστηρικτικών στρατηγικών που θα εξυπηρετήσουν τις διάφορες ανάγκες και προκλήσεις στην εκμάθηση γλωσσών για ενήλικες μετανάστες. Η θετική ψυχολογία βασίζεται στην πεποίθηση ότι τα άτομα πρέπει να επικεντρωθούν στις υφιστάμενες δυνατότητές τους (και όχι στις αδυναμίες τους) για να δημιουργήσουν μακροχρόνιες και θετικές αλλαγές. Η εφαρμογή αυτής της προσέγγισης αναδεικνύεται ως μια λογική επιλογή για τη διδασκαλία της τοπικής γλώσσας σε ενήλικες μετανάστες.

2.1. αντιμετώπιση των προκλήσεων στη διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής

Η πολυπολιτισμική τάξη του 21ου αιώνα δημιουργεί νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτικούς γλωσσών, καθώς η εκμάθηση γλωσσών δεν εξαρτάται μόνο από τη μέθοδο διδασκαλίας, αλλά και από το κοινωνικοπολιτισμικό και πολιτικό πλαίσιο στο οποίο η γλωσσική εκπαίδευση λαμβάνει μέρος, την ποικιλία των προφίλ των μαθητών (ηλικία, κοινωνική και οικονομική κατάσταση) και την προθυμία των μαθητών να μάθουν. Ο παρακάτω κατάλογος δίνει έμφαση σε ορισμένες προκλήσεις που θα πρέπει να γνωρίζουν οι καθηγητές γλωσσών πριν εφαρμόσουν τη διδακτική πρακτική τους.

- **Ποικιλομορφία του κοινού:** οι ενήλικοι μετανάστες μαθητές και το πολιτιστικό, κοινωνικοοικονομικό, γλωσσικό και ακαδημαϊκό υπόβαθρό τους είναι εξαιρετικά διαφορετικό και, ως εκ τούτου, έχουν διαφορετικές εκπαιδευτικές εμπειρίες, μαθησιακές προσεγγίσεις και ανάγκες. Αυτή είναι μια πρόσθετη ανησυχία για τους παράγοντες που “παραδοσιακά” διαφοροποιούν ένα πιο “γενικό” τοπικό ακροατήριο, όπως η συναισθηματική ποικιλομορφία των μαθητών, πνευματικές διαφορές, κίνητρα, τεχνολογικές δεξιότητες και γνώσεις.
- **Θεματική διδασκαλία γλωσσών:** η αποτελεσματική γνώση μιας γλώσσας δεν σημαίνει μόνο εξοικείωση με το λεξιλόγιο και τη γραμματική της, αλλά το να έχει κάποιος τη δυνατότητα να τη χρησιμοποιεί για καθημερινή επικοινωνία. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται γνώση και κατανόηση των καθημερινών ζητημάτων που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικά ζητήματα, υγειονομική περίθαλψη, τραπεζικές συναλλαγές, νομικά δικαιώματα κλπ.
- **Διδασκαλία γλώσσας:** το ζήτημα της επιλογής της γλώσσας στην οποία θα πρέπει να διδάσκεται η τάξη παραμένει ανοιχτό. Η πλειονότητα των ενήλικων μεταναστών μαθητών μπορούν να επικοινωνούν μόνο στη μητρική τους γλώσσα (εσ). Πολλοί σπουδαστές δεν έχουν καμία εμπειρία εκμάθησης μιας νέας γλώσσας, ως εκ τούτου η επεξήγηση περίπλοκων και αφηρημένων ιδεών (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ζωγραφικής, της ηχητικής μίμησης ή της παντομίμας) όταν χρησιμοποιείται αποκλειστικά η πρώτη γλώσσα είναι ένα πολύ δύσκολο έργο.
- **Αντιμετωπίζοντας ευαίσθητα ζητήματα:** ο καθηγητής γλώσσας των ενηλίκων μεταναστών βρίσκεται συχνά στο κέντρο μιας πολιτιστικής συγκέντρωσης, με τη συμμετοχή των ιδεών και των πεποιθήσεων των μαθητών που δεν υπερισχύουν αναγκαστικά ως κανόνας στην κουλτούρα του δασκάλου. Περιέργεια, σεβασμός, αναγνώριση και εκτίμηση σε άλλες χώρες και πολιτισμούς θεωρείται η βάση για την κατάλληλη ανταπόκριση σε αυτήν την πρόκληση.
- **Σπάζοντας αρνητικά κοινωνικά πρότυπα:** τα κοινωνικά πρότυπα αποτελούν τη βάση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με άλλα άτομα. Ελλείψει συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με την πολιτιστική ζωή των άλλων, ορισμένες ομάδες νεοαφιχθέντων μπορεί να αποσυρθούν και κατά συνέπεια να απομονωθούν από την περιβάλλουσα κοινωνία τους. Τα κοινωνικά πρότυπα και η διαπολιτισμική κατανόηση συνδέονται στενά, διότι σχηματίζονται μέσω των κοινωνικών κανόνων που μεταβιβάζονται μέσω της συνεχούς αλληλεπίδρασης εντός της κοινωνίας στην οποία μεγαλώνει ένα άτομο. Όταν κινούμαστε από τη μια κοινωνία στην άλλη, τα κοινωνικά πρότυπα μπορούν να ποικίλλουν σημαντικά και είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε ότι υπάρχουν διαφορές. Το να παρέχετε στους εκπαιδευόμενους στην τάξη έναν οδικό χάρτη για την πλοήγηση στο νέο τους περιβάλλον είναι απαραίτητο για την αποτελεσματική εκμάθηση γλωσσών.

2.2. Προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης

Για να κατανοήσουμε τη διαπολιτισμική κατανόηση, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τον όρο “Πολιτισμός” που αναφέρεται σε κοινές πεποιθήσεις, στάσεις και πρακτικές που αποκτώνται και μεταβιβάζονται μεταξύ ενός συγκεκριμένου πληθυσμού ανθρώπων.

Ο πολιτισμός περιλαμβάνει τη γλώσσα, τη θρησκεία, την μαγειρική, τις κοινωνικές συνήθειες, τη μουσική και τις τέχνες, τα μοτίβα συμπεριφορών και αλληλεπιδράσεων και τις γνωστικές κατασκευές που διδαχθήκαμε μέσω της κοινωνικοποίησης. Σε αυτό το κεφάλαιο, ο όρος πολιτισμός αναφέρεται στις ομάδες και στις κοινότητες που μοιράζονται εμπειρίες, μέσα στην τάξη και στον χώρο εργασίας, και διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι βλέπουν και νοηματοδοτούν τον κόσμο. Οι ομάδες αυτές μπορούν να οριστούν από το φύλο, τη φυλή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ιδεολογία, την εθνικότητα, τη θρησκεία, το επάγγελμα, τη γλώσσα κ.λπ. Οι πολιτιστικές διαφορές εκδηλώνονται γενικά στον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε, προσεγγίζουμε την εκμάθηση, αντιμετωπίζουμε συγκρούσεις, αποφασίζουμε ή ολοκληρώνουμε εργασίες. Η διαπολιτισμική κατανόηση αναφέρεται στις βαθιές κοινωνικοπολιτισμικές διαφορές που κατανοούν τα άτομα ή οι ομάδες, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Κοινωνικές θέσεις και καταστάσεις (συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, της εθνικότητας, της φυλής, της θρησκείας, της ηλικίας, της ταυτότητας και της έκφρασης του φύλου, της σωματικής ή ψυχικής αναπηρίας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της κοινωνικοοικονομικής τάξης, του καθεστώτος μετανάστευσης, καθώς και του ακαδημαϊκού στάτους, της θέσης εργασίας ή της επαγγελματικής κατάστασης).
- Πολιτιστικές ιστορίες, δημιουργικές πρακτικές και πεποιθήσεις διαφόρων κοινωνικών ομάδων.
- Οι δυναμικές σχέσεις ισχύος που διαμορφώνουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ «κυρίαρχων» και «μη κυρίαρχων» πολιτισμών, συμπεριλαμβανομένων των υπόγειων διαφορών που διαπιστώνονται σε αυτές τις διασυνδέσεις.

Η διαπολιτισμική κατανόηση συνεπάγεται την ύπαρξη των κατάλληλων ικανοτήτων που απαιτούνται για να εκτιμήσουν και να είναι τα άτομα ανοιχτά σε διάφορες μορφές κοινωνικής και πολιτιστικής πολυμορφίας. Αυτό περιλαμβάνει μια οξεία αίσθηση αυτογνωσίας, την ικανότητα να γνωρίζουν αξίες διαφορετικές από τις δικές τους, την ικανότητα να επικοινωνούν μέσω της πολιτιστικής διαφοράς, και την ικανότητα να καλλιεργούν ουσιαστικές κοινωνικές σχέσεις σε διάφορες πολιτιστικές ομάδες. Ο συνδυασμός ευαισθητοποίησης, στάσης και διαπροσωπικής ικανότητας (πολιτιστική γνώση, διαπολιτισμικές επικοινωνιακές δεξιότητες και δεξιότητες οικοδόμησης σχέσεων) είναι αυτό που αναφέρουμε ως “διαπολιτισμικότητα”.

2.3. Διαπολιτισμική κατανόηση στην τάξη

Schopnost interkulturního porozumění ve třídě se zaměřuje na podporu žáků při rozvíjení znalostí, dovedností, chování a postojů, které umožňují jednotlivcům ocenit a respektovat ostatní členy různých komunit a kultur. Vývoj této schopnosti se skládá ze tří částí:

- **Η αναγνώριση του πολιτισμού και η ανάπτυξη του σεβασμού** περιλαμβάνουν την ικανότητα εντοπισμού, τήρησης, περιγραφής και ανάλυσης των χαρακτηριστικών των πολιτιστικών ταυτοτήτων των μαθητών. Ενώ ερευνούν τον πολιτισμό και την πολιτιστική ταυτότητα, οι εκπαιδευόμενοι διερευνούν και συγκρίνουν πολιτιστικές γνώσεις, πεποιθήσεις και πρακτικές και αναπτύσσουν τον σεβασμό της πολιτιστικής πολυμορφίας.
- **Η αλληλεπίδραση και η ενσυναίσθηση με άλλους** περιλαμβάνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η συσχέτιση με διάφορους πολιτισμούς και η συνεργασία μεταξύ τους με διαφορετικές πολιτιστικές ομάδες. Αυτή η προσέγγιση προσθέτει αξία στην παροχή μιας βιωματικής διάστασης στη διαπολιτισμική μάθηση που μπορεί να είναι πρόσωπο με πρόσωπο ή εικονικό. Οι εκπαιδευόμενοι αλληλοεπιδρούν μέσω των πολιτισμικών τους εμπειριών, εξετάζουν και αναπτύσσουν πολλαπλές οπτικές γωνίες και δημιουργούν ένα κλίμα ενσυναίσθησης με άλλους.
- **Ο προβληματισμός για τις διαπολιτισμικές εμπειρίες και την ανάληψη ευθυνών** προϋποθέτει την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να επεξεργάζονται ή να αντανakλούν την έννοια της εμπειρίας ως ουσιώδους στοιχείου της διαπολιτισμικής μάθησης. Οι μαθητές εκφράζουν τις διαπολιτισμικές εμπειρίες, αμφισβητούν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις και μεσολαβούν για την γεφύρωση πολιτισμικών διαφορών.

Κάθε κοινωνία αποτελείται από ανθρώπους από διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα, επομένως οι διαπολιτισμικές ικανότητες είναι χρήσιμες για όλα τα μέλη της κοινωνίας. Είναι σημαντικό να έχετε κατά νου ότι η διδασκαλία των διαπολιτισμικών ικανοτήτων δεν είναι να αλλάξεις ποιος είναι ο μαθητής, αλλά η δημιουργία συνείδησης, κατανόησης και ανοχής στις ομοιότητες και τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των ανθρώπων. Πριν τους ενθαρρύνουμε να αναγνωρίσουν και να αναπτύξουν σεβασμό για την κουλτούρα των άλλων, την αλληλεπίδραση και την κατανόηση των άλλων, αντανακλώντας τις διαπολιτισμικές τους εμπειρίες, και αναλαμβάνοντας την ευθύνη για τους ρόλους τους στη διαπολιτισμική συνάντηση, πρέπει να εντοπίσουμε και να κατανοήσουμε τι είναι οι διαπολιτισμικές ικανότητες.

Η διαπολιτισμική ικανότητα είναι κάτι περισσότερο από το να έχεις μόνο γνώσεις για την κουλτούρα, την γλώσσα, την ιστορία και ούτω καθεξής, καθώς περιλαμβάνει την ικανότητα να δράσεις. Οι διαπολιτισμικές ικανότητες σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο περιλαμβάνουν την ικανότητα:

- επικοινωνίας·
- χρήσης της τεχνολογίας αλληλεπιδραστικά·
- να βάζεις τον εαυτό σου στη θέση του άλλου
- να είσαι μέρος νέων ομάδων που συνεργάζονται με ανθρώπους από υπόβαθρα που είναι διαφορετικά από το δικό σου·
- να ενεργείς ανεξάρτητα και με ευελιξία σε πολύπλοκες και απρόβλεπτες καταστάσεις·
- να κατανοήσεις την επιρροή και το αποτέλεσμα που έχουν οι άνθρωποι και οι πολιτισμοί τους όταν συναντιούνται και αλληλεπιδρούν.

2.4. Κρίσιμη πολιτιστική ευαισθητοποίηση στην τάξη

Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής κατανόησης περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη κρίσιμης πολιτιστικής συνείδησης, η οποία είναι απαραίτητη για να αποφευχθεί η συμμετοχή σε αρνητικά στερεότυπα, οι γενικεύσεις και ο περιορισμός των πεποιθήσεων. Ο Michael Byram (1997, 2012) έχει καταδείξει τη σημασία της κρίσιμης πολιτιστικής συνείδησης. Η προοπτική του για τις διαπολιτισμικές ικανότητες στη διδασκαλία γλωσσών βασίζεται σε πέντε διαστάσεις. Ποιες είναι αυτές οι διαστάσεις και πώς μπορούν να υλοποιηθούν αποτελεσματικά στην τάξη;

Οι στάσεις και οι αξίες είναι οι άγραφοι κανόνες που διδαχθήκαμε από νεαρή ηλικία, με την οποία ζούμε τη ζωή μας και κάνουμε τις επιλογές μας. Ο μαθητής δεν είναι πάντα ενήμερος για αυτές τις στάσεις και τις πεποιθήσεις που θεωρεί δεδομένες, και είναι επιτακτική ανάγκη ο εκπαιδευτικός να έχει την ικανότητα να επιδείξει περιέργεια και άνοιγμα σε άλλους πολιτισμούς και πεποιθήσεις. Είναι επίσης σημαντικό ο εκπαιδευτικός να είναι πρόθυμος να συσχετίσει τις δικές του αξίες, πεποιθήσεις, συμπεριφορές, και να έχει την ικανότητα να δει μέσα από τα μάτια ενός τρίτου.

Πώς μπορεί αυτό να υλοποιηθεί στην τάξη;

Κατά τη συζήτηση θεμάτων, φροντίστε να συμπεριλάβετε όλες τις προοπτικές και τις προτάσεις. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ανταλλαγή ιδεών για να προσελκύσετε τους μαθητές να φέρουν τις δικές τους απόψεις στις συζητήσεις. Η συμπερίληψη ευκαιρίας για την γνωριμία ανθρώπων από την τοπική κοινότητα και για την εμπλοκή τους είναι μια σημαντική διάσταση για την πολιτιστική επίγνωση. Βεβαιωθείτε ότι οι εκπαιδευόμενοι είναι προετοιμασμένοι να συναντήσουν τους επισκέπτες και τονίζετε τη σημασία της διατήρησης ενός ανοιχτού μυαλού, σεβόμενοι τις απόψεις των άλλων και κάνοντας ερωτήσεις. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητευόμενους να προβληματιστούν για τις πεποιθήσεις τους σχετικά με την κουλτούρα υποδοχής ή συναντήσεων με ντόπιους σχετικά με προϊόντα, πρακτικές και προοπτικές.

Δεξιότητες διερμηνείας και συσχέτισης περιγράφουν την ικανότητα του ατόμου να ερμηνεύει, να εξηγεί και να συσχετίζει γεγονότα και κείμενα από άλλες κουλτούρες.

Πώς μπορεί αυτό να υλοποιηθεί στην τάξη;

Μόλις οι μαθητές έχουν περάσει χρόνο εξετάζοντας τις δικές τους στάσεις και πεποιθήσεις, μπορούν να αρχίσουν να ασχολούνται με καθήκοντα που ενθαρρύνουν μια προσεκτική και ορθολογική αξιολόγηση των προοπτικών και των πρακτικών που σχετίζονται με την κουλτούρα υποδοχής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη λήψη χρόνου για την ανάγνωση, ανάλυση ή ερμηνεία κειμένων ή σεναρίων που παρουσιάζονται σε προφορική ή οπτική μορφή (π.χ. βίντεο, θεατρικά έργα, αφηγήσεις και εκπομπές). Είναι δυνατόν να συζητηθούν παραδείγματα όπου ανακύπτουν συγκρούσεις λόγω παρεξηγήσεων. Ορίστε ένα σενάριο για τους μαθητές σας και ζητήστε τους να αναλύσουν την κατάσταση. Τι συνέβη, γιατί, και τι προτείνουν οι μαθητές σας θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά για να παρακαμφθεί η σύγκρουση; Η τάξη θα μπορούσε να ασχοληθεί με ένα την αλλαγή του τέλους μιας ιστορίας, όπου η σύγκρουση λύνεται.

Οι δεξιότητες ανακάλυψης και αλληλεπίδρασης διεγείρουν την ικανότητα απόκτησης νέων γνώσεων για μια κουλτούρα και τις πολιτιστικές πρακτικές της όπως και τη χρήση γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων σε πραγματικό χρόνο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να δημιουργήσουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τους μαθητευόμενους να εξετάσουν νέες αξίες και πεποιθήσεις με βάση τις δικές τους ανακαλύψεις σε καταστάσεις ερευνητικής συνεργασίας. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι να καθοδηγούν τους εκπαιδευόμενους σε όλη τη διαδικασία, ενώ οι μαθητές ελέγχουν την κατεύθυνση της δικής τους μάθησης. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να δημιουργήσει ένα ανοικτό περιβάλλον έρευνας έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι να ανακαλύψουν μόνοι τους την προέλευση των στερεοτύπων και της προκατάληψης.

Πώς μπορεί αυτό να υλοποιηθεί στην τάξη;

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να δημιουργήσουν δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τους μαθητευόμενους να εξετάσουν νέες αξίες και πεποιθήσεις με βάση τις δικές τους ανακαλύψεις σε καταστάσεις ερευνητικής συνεργασίας. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι να καθοδηγούν τους εκπαιδευόμενους σε όλη τη διαδικασία, ενώ οι μαθητές ελέγχουν την κατεύθυνση της δικής τους μάθησης. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να δημιουργήσει ένα ανοικτό περιβάλλον έρευνας έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι να ανακαλύψουν μόνοι τους την προέλευση των στερεοτύπων και της προκατάληψης.

Η γνώση δεν είναι συγκεκριμένη για κάθε πολιτισμό, αλλά επικεντρώνεται στα εξής:

- Κατανόηση του τρόπου λειτουργίας των κοινωνικών ομάδων και των ταυτοτήτων
- Γνώσεις σχετικά με τις κοινωνικές διαδικασίες και τα αποτελέσματά τους
- Κατανόηση των άλλων ανθρώπων και του εαυτού
- Κατανόηση των ατομικών και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων
- Γνώση και απομνημόνευση στοιχείων για άλλες χώρες
- Ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με τα αυτόματα στερεότυπα (στη δική μας κουλτούρα)
- Ευαισθητοποίηση και γνώση για έτερο-στερεότυπα (κουλτούρα άλλων).

Πώς μπορεί αυτό να υλοποιηθεί στην τάξη;

Οι ασκήσεις που αφορούν την ανταλλαγή ιδεών και την αλληλεπίδραση μεταξύ διαφορετικών μαθητών είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την εξέταση των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών. Σε αυτή την περίπτωση οι μαθητές μπορούν να εξετάσουν τις πληροφορίες από άλλα μέλη της τάξης και να μάθουν για το υπόβαθρό τους. Οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται σε παρουσιάσεις για τις χώρες καταγωγής τους και προσκαλούν τους επισκέπτες από την τοπική κοινότητα να ενισχύσουν την πολιτιστική κατανόηση.

Η κρίσιμη πολιτιστική επίγνωση είναι η ικανότητα αξιολόγησης των προοπτικών και των πρακτικών στον πολιτισμό και στην κουλτούρα των άλλων. Όταν στοχεύει σε μια κριτική αξιολόγηση ενός άλλου πολιτισμού, ο μαθητής πρέπει να έχει αποκτήσει τα άλλα τέσσερα επίπεδα ικανοτήτων (στάσεις, δεξιότητες διερμηνείας και συσχέτισης, δεξιότητες ανακάλυψης και αλληλεπίδρασης και γνώσης) για να αποφύγει τη γενίκευση και τα στερεότυπα.

Πώς μπορεί αυτό να υλοποιηθεί στην τάξη;

Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να έχουν ευκαιρίες να εξασκούν αποτελεσματικά τις κρίσιμες δεξιότητες αξιολόγησης. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να βρει κατάλληλους τρόπους για να παράσχει υποστήριξη στους μαθητευόμενους για να μάθουν να αξιολογούν τις πρακτικές, τα προϊόντα και τις απόψεις της κουλτούρας υποδοχής. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να έχουν χρόνο για να εντοπίζουν και να σκεφτούν τις δικές τους προμελετημένες απόψεις, τις κρίσεις και τα στερεότυπα προς τα άτομα από την κουλτούρα υποδοχής. Είναι αναπόφευκτο ότι ένας ορισμένος αριθμός προκαθορισμένων ιδεών θα εισαχθεί σε διαπολιτισμικές συζητήσεις. Ως εκ τούτου, είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού να καθοδηγεί τους μαθητευόμενους να εξετάζουν την προέλευση αυτών των προεπινοητών εννοιών, να παρέχουν βοήθεια για την αμφισβήτηση της εγκυρότητας τους και να καθορίζουν αν οι αποφάσεις αυτές είναι λογικές ή παράλογες.

Κεφάλαιο 3

Η καινοτόμος προσέγγιση του Lingua+

Πόσο δύσκολο μπορεί να είναι να μάθεις μια δεύτερη γλώσσα;

Όλοι γνωρίζουμε ότι πολλά άτομα έχουν αυτή τη δυσκολία. Ωστόσο, πολλοί υποθέτουν ότι αν οι μετανάστες δεν μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής σχετικά σύντομα μετά την άφιξή τους, η «απραξία» τους είναι αυτή που ευθύνεται. Αυτό το θέμα παρουσιάζεται συχνά σήμερα σε ιστολόγια για τη μετανάστευση. Είναι σίγουρα καιρός να ασχοληθούμε με διαφορετικές απόψεις και νέες κατευθύνσεις προς την μάθηση μιας ξένης γλώσσας: ώρα να ακούσουμε και να κατανοήσουμε τις διαφορετικές ανάγκες των μεταναστών για την εκμάθηση γλωσσών της χώρας υποδοχής και να παράσχουμε απαντήσεις με τρόπο που να αντικατοπτρίζει μια κοινωνία με βάση την ελευθερία, τη γνώση και τη Δημοκρατία.

Γιατί οι μετανάστες χρειάζονται/θέλουν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής; Μόνο για να μείνουν και να επιβιώσουν σε μια χώρα νέα για αυτούς; Μόνο για να βρουν δουλειά;

Μπορούμε να σκεφτούμε μια προσέγγιση για να τους οδηγήσουμε προς την περιέργεια και το ενδιαφέρον για τη χώρα υποδοχής - δείχνοντας στους μετανάστες ποιοι είμαστε, τις ιστορίες μας, τις αρετές και τις αντιφάσεις μας, βρίσκοντας ομοιότητες και διαφορές μαζί τους, αφήνοντάς τους να επικοινωνήσουν για τον πολιτισμό τους και τις ιστορίες τους. Τα όνειρά τους, τελικά, μπορεί να είναι παρόμοια με τα δικά μας.

Η εκπαίδευση στη γλώσσα της χώρας υποδοχής μπορεί να υποστηριχθεί από ένα ευρύ φάσμα καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας ξένων γλωσσών, όπως η συνολική φυσική ανταπόκριση (TPR), η διδασκαλία γλωσσών βάσει εργασιών (tblt), το περιεχόμενο και η ολοκληρωμένη μάθηση γλώσσας (CLIL), Μάθηση βασισμένη στο περιεχόμενο (CBI) ή αφήγηση TPR (διδακτική γνώση μέσω ανάγνωσης και αφήγησης), για να ονομάσουμε μερικές. Ωστόσο, πρέπει πρώτα να έχουμε κατά νου ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενθαρρύνονται να προσαρμόζουν τις τάξεις τους για βάσει στις ιδιαίτερες ανάγκες των μεταναστών μαθητών τους.

Μια πολύ καινοτόμος πτυχή δεν είναι μόνο η εστίαση στις ανάγκες των μεταναστών και τη μαθησιακή πρόοδό τους, αλλά επίσης και εξίσου σημαντικό, στην ανάπτυξη της συμπεριφοράς προσέγγισης των εκπαιδευτικών. Η αυτοαξιολόγηση θα πρέπει να κάνει τον δάσκαλο να αντιληφθεί τις προκαταλήψεις και τις προβολές του για το πως και γιατί ένας μετανάστης πρέπει να μάθει τη γλώσσα της χώρας υποδοχής.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αξιολογήσει την ικανότητά του να κάνει την τάξη εκμάθησης γλώσσας να γίνει ένας χώρος για τους μαθητές να βιώσουν τις πολυπολιτισμικές γνώσεις. Οι μετανάστες έρχονται με την πολιτιστική τους κληρονομιά, η οποία έχει την ίδια αξία και αξιοπρέπεια της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας υποδοχής. Η προσπάθεια του εκπαιδευτικού θα πρέπει στη συνέχεια να αναπτυχθεί σε μια έρευνα που θα επιτρέψει την επέκταση των εκπαιδευτικών στρατηγικών για την αύξηση και την ανάπτυξη της κοινωνικής συνοχής. Η απόκτηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής γίνεται ένα είδος υποπροϊόντος που απορρέει από τη σύνθεση της δυναμικής εμπειρίας της τάξης.

Παρ' όλα αυτά, ο δάσκαλος βασίζεται στο κοινωνικό υπόβαθρο του μαθήματος του για να μεταφέρει τη γνώση του λεξιλογίου της χώρας υποδοχής, τα φωνήματα, τα λεξήματα, τη σύνταξη, τη γραμματική, τη σημασιολογία...

Το καινοτόμο στοιχείο σε αυτό το πλαίσιο είναι η ακρόαση, η κατανόηση και ο σεβασμός των εκπαιδευομένων ως προς τις ιδέες τους για την απόκτηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής.

Αν ένας μαθητής είναι ένα άτομο που φιλοδοξεί να μιλήσει και να γράψει τη γλώσσα της χώρας υποδοχής για βασικές εργασίες της καθημερινής ζωής, όπως ψώνια, δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. υγεία, παρόχους βοηθητικών προγραμμάτων, σχολείο παιδιών), ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να τονίσει τις ευκαιρίες να εξερευνήσουν λέξεις, εκφράσεις και συγκεκριμένο λεξικό προς αυτή την κατεύθυνση. Το θέατρο και το παιχνίδι ρόλων είναι εξαιρετικά εργαλεία που επιτρέπουν τη μάθηση με έναν αποτελεσματικό, διασκεδαστικό και κοινωνικό τρόπο. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι μαθητές απλά σκοπεύουν να αποκτήσουν γλωσσική επάρκεια για τη βασική επικοινωνία και δεν θα πρέπει να αισθάνονται πιέσεις για να επιτύχουν τέλεια προφορά και γραμματική. Αν όντως έχουν την τάση να διατηρήσουν το περιεχόμενο της γλώσσας τους, οι εκπαιδευτικοί, αν και δείχνουν τον τρόπο ομιλίας των ιθαγενών, δεν θα πρέπει να κρίνουν τις γλωσσικές ικανότητες όπως θα έκαναν σε ένα πλαίσιο παραδοσιακής Σχολής για την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας.

Αντιθέτως, θα πρέπει να εξεταστούν ορισμένοι άλλοι παράγοντες, όπως η ανάπτυξη του δυναμικού για κοινωνική αλληλεπίδραση στην κοινωνία των χωρών υποδοχής. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εκτιμούν την ικανότητα των μεταναστών μαθητών να αισθάνονται άνετα και να δραστηριοποιούνται στο νέο τους περιβάλλον, την ολοένα και πιο διευρυνόμενη κατανόησή τους για τις διαφορετικές κοινωνικές συμπεριφορές της χώρας υποδοχής και την ικανότητα διατήρησης των δικών τους αξιών, του πολιτισμού (και της γλώσσας), σε μια δημοκρατική και ανοικτή αλληλεπίδραση στη νέα κοινότητα.

Έτσι, μπορούμε να αναγνωρίσουμε σαφώς μια μετατόπιση από το τυπικό μάθημα, στο οποίο ο εκπαιδευτικός είναι ο μόνος φύλακας της γλωσσικής γνώσης, σε ένα νέο μοντέλο που επιτυγχάνει μια μεταφορά γλώσσας μέσω ενός συλλογικού, αμοιβαίου πολιτιστικού εμπλουτισμού (και για τους δύο μαθητές και εκπαιδευτικούς), χάρη στις πρακτικές κοινωνικής ένταξης που αποτελούν την ουσία των διδαγμάτων.

Οι πρακτικές κοινωνικής ένταξης και η εκμάθηση γλωσσών είναι αλληλένδετες και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανακαλύψουν ότι οι εμπειρίες που αναπτύσσονται στις «εσωτερικές και εξωτερικές τάξεις» είναι αμέτρητες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οργανώσουν δημιουργικά τα πλάνα μαθήματος τους δανειζόμενοι από ποικίλες περιοχές, όπως μορφές πολλαπλών Τεχνών (θέατρο, τραγούδι, χορός, ζωγραφιά, ζωγραφική, φωτογραφία, τέχνες των μέσων ενημέρωσης...), τεχνολογία, ή οποιαδήποτε δράση σχετικά με τον πολιτισμό: επίσκεψη σε ένα μουσείο, απολαμβάνοντας την τοπική αρχιτεκτονική ή μνημεία, μαγείρεμα, δημιουργία βίντεο, διαβάζοντας βιβλία, καλλιεργώντας έναν κήπο, εξερευνώντας τις τοπικές φυσικές ομορφίες...

Αυτό που έχει σημασία δεν είναι μόνο η ικανότητα διδασκαλίας των γλωσσικών δεξιοτήτων, αλλά η ευρύτερη, ολοκληρωμένη αναδιαμόρφωση της σκοπιάς του δασκάλου, η ειλικρίνεια του προς τα προβλήματα της ζωής των εκπαιδευομένων και η επίτευξη πραγματικών και γνήσιων ανθρώπινων σχέσεων όπου η διδασκαλία της γλώσσας γίνεται ενισχυτής της κοινωνικής συνοχής.

Κεφάλαιο 4

Καινοτόμοι δρόμοι μάθησης Lingua+

“Επιτυχής ολοκλήρωση θεωρείται γενικά ως το κλειδί για τη μεγιστοποίηση των ευκαιριών νόμιμης μετανάστευσης και για να αξιοποιήσει στο έπακρο τις συνεισφορές που μπορεί να κάνει η μετανάστευση στην ανάπτυξη της ΕΕ. Μια βασική γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής είναι κρίσιμη για την επιτυχή ένταξη των μεταναστών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ωστόσο, πολλές υπάρχουσες μεθοδολογίες και σενάρια μάθησης αδυνατούν να εξετάσουν τις κοινωνικο-πολιτιστικές πτυχές της εκμάθησης γλωσσών. Η εκμάθηση γλωσσών δεν σημαίνει μόνο την απόκτηση ενός νέου λεξιλογίου και σύνταξης, αλλά και την προσαρμογή σε ένα νέο πολιτιστικό περιβάλλον και την απόκτηση των μέσων για την έκφραση της δικής του ταυτότητας και των ιστοριών ζωής.

Η κρίσιμη προσέγγιση του Lorenzo Milani και του Paulo Freire στην εκπαίδευση στα τέλη της δεκαετίας του 1960 υποστήριξε ότι η γλωσσική εκπαίδευση θα πρέπει να ενσωματωθεί στην καθημερινή ζωή, την οικογένεια, την εργασία, την Κοινότητα, τον πολιτισμό και τον ελεύθερο χρόνο. Οι μετανάστες μπορούν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής με περισσότερη αυτοπεποίθηση αν αισθάνονται ότι αναγνωρίζονται οι δικές τους πολιτισμικές ταυτότητες. Ως εκ τούτου, οι στόχοι εκμάθησης γλωσσών πρέπει να καθορίζονται σε ένα πλαίσιο διαπολιτισμικής προσαρμογής και προσανατολισμού. Η προσέγγιση αυτή ισχύει ακόμη περισσότερο για την αντιμετώπιση των μαθησιακών αναγκών των εκπαιδευομένων με περιορισμένο αλφαριθμητισμό ή χωρίς κοινή γλώσσα διδασκαλίας.

Η εξεύρεση επαρκών και καινοτόμων μεθόδων για τη διδασκαλία γλωσσών σε ενήλικες μετανάστες βρίσκεται στην καρδιά του έργου Lingua+. Στόχος μας είναι να βρούμε πρακτικές που θα παρέχουν στους μετανάστες την ευκαιρία να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής μέσω της τελευταίας τεχνολογίας μεθοδολογιών και πρακτικών που ενσωματώνονται στην κοινωνικοπολιτισμική αλληλεπίδραση, όπου εκτιμάται επίσης η γλώσσα και ο πολιτισμός τους. Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζουμε καινοτόμες μεθόδους, πρακτικές και προσεγγίσεις για τους ενήλικους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο που είναι:

- σύμφωνα με τις ανάγκες τους για διαπολιτισμική προσαρμογή και προσανατολισμό, ιδίως για την αντιμετώπιση των εκπαιδευομένων με περιορισμένο αλφαριθμητισμό και μαθητευόμενους χωρίς κοινή γλώσσα διδασκαλίας ·
- σε ανταπόκριση με το πολιτιστικό υπόβαθρο του μαθητή (μαθητευόμενο-κεντρικός) ·
- με βάση την πολυγλωσσική εκπαίδευση και τη γλωσσική πολυμορφία ·
- η χρήση συμμετοχικής προσέγγισης και τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών.

Ονομάζουμε τις μεθόδους και τις πρακτικές που παρουσιάζονται πιο κάτω *καινοτόμοι δρόμοι μάθησης*. Για ευκολία κατανόησης, έχουμε κατηγοριοποιήσει τους δρόμους μέσα σε ένα κύριο **θέμα**. Ωστόσο, πολλοί από τους *δρόμους* που παρουσιάζονται εδώ μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε πολλά **θέματα** του Lingua+.

Δρόμοι μάθησης (ΔΜ) που είναι κατάλληλοι για εκπαιδευόμενους με περιορισμένο αλφαριθμητισμό

Εκμάθηση γλωσσών ως δραστηριότητα κατευθυνόμενη από στόχους (ΔΜ1)

Η κατευθυνόμενη μάθηση συνδυάζει τόσο την CLIL (εκμάθηση ενσωματωμένου περιεχομένου και γλώσσας) όσο και τις μεθόδους TBL (εκμάθηση βάσει εργασίας). Με το CLIL, η εκμάθηση του περιεχομένου και η εκμάθηση της γλώσσας είναι εξίσου σημαντικές, ενώ η μάθηση βάσει εργασιών είναι μια προσέγγιση στην εκμάθηση γλωσσών που προωθεί τη μάθηση μέσω συναφών καθηκόντων. Είναι μια προσέγγιση που μπορεί να παρακινήσει τον μαθητή τοποθετώντας τον σε μια πραγματική κατάσταση ζωής. Για να σχεδιάσετε ένα αποτελεσματικό μάθημα CLIL με επιτυχημένα μαθησιακά αποτελέσματα, ο εκπαιδευτικός πρέπει να συμπεριλάβει μια συγκεκριμένη έννοια, θέμα, δεξιότητα ή θεωρία που πρέπει να καλυφθεί – όχι μια συγκεκριμένη γλωσσική πτυχή της γλώσσας. Το πρώτο σημαντικό βήμα είναι να διασφαλιστεί ότι ο εκπαιδευόμενος θα βλέπει μια άμεση σχέση μεταξύ του περιεχομένου ή του θέματος του μαθήματος και της συνάφειας του με τη ζωή του.

Μάθετε το φαγητό σας (ΔΜ5)

Αυτή η διαδρομή μάθησης θα εισαγάγει τους μαθητές στα τρόφιμα που βρίσκονται συνήθως στα καταστήματα, τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η αγορά τροφίμων στη χώρα υποδοχής και πώς να ακολουθείτε απλούς κανόνες για να επισκεφτείτε ένα παντοπωλείο, να αγοράσετε προϊόντα και να προετοιμάσετε ένα γεύμα που είναι παραδοσιακό στη χώρα υποδοχής. Κατά τη διαδικασία, οι μαθητές θα μάθουν πολλές νέες λέξεις και φράσεις που έχουν να κάνουν με τις κατευθύνσεις του δρόμου, μιλώντας με τους πωλητές τροφίμων, διάφορες ομάδες τροφίμων και συγκεκριμένα συστατικά και, τέλος, πώς να ακολουθήσετε κάποιες βασικές οδηγίες μαγειρικής. Αυτή η διαδρομή μάθησης διδάσκει στους μαθητές κάποιες βασικές ικανότητες επιβίωσης που είναι υψίστης σημασίας στη χώρα υποδοχής και τις περιλαμβάνει στην Κοινότητα πηγαίνοντας σε μια εκδρομή σε ένα τοπικό παντοπωλείο με τον δάσκαλό τους.

Ανοικτό μαθησιακό περιβάλλον: μαθαίνω μέσα και έξω από το σχολείο (ΔΜ10)

Το μαθησιακό περιβάλλον επεκτείνεται εκτός της σχολής γλωσσών σε ολόκληρη την τοπική επικράτεια και στο τεράστιο αποθετήριο στη διαδικτυακή πλατφόρμα 2,0: ένα τέτοιο ευέλικτο περιβάλλον γίνεται ταυτόχρονα ένας χώρος μάθησης και η αρένα όπου η ατομική μάθηση μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή και να δοκιμαστεί. Το επίκεντρο είναι η μάθηση που σχετίζεται με την εργασία και επικεντρώνεται στην παροχή βοήθειας στους μαθητευόμενους να γνωρίσουν την τοπική κοινότητά τους και να κατανοήσουν την παραγωγή και τις υπηρεσίες της (και το σχετικό λεξιλόγιο) της πόλης όπου κατοικούν. Χρησιμοποιείται η μάθηση μέσω της πράξης και της ανοιχτής μάθησης. Ο εκπαιδευτικός ενεργεί ως διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής μεταξύ των μαθητών και των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών, για να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με τη χρήση της γλώσσας και των τοπικών υπηρεσιών και της αγοράς εργασίας.

Δρόμοι μάθησης με βάση το υπόβαθρο των μαθητών

Προσομοίωση πραγματικών εμπειριών μεταναστών γονέων (ΔΜ9)

Αυτό το μάθημα αλφαριθμητισμού οδηγεί στην εκμάθηση ενός βασικού επιπέδου της γλώσσας υποδοχής και επιτρέπει στους συμμετέχοντες να κατανοήσουν και να εκφραστούν στα πλαίσια της καθημερινής ζωής. Αποτελείται από τη μάθηση μέσω της ενθάρρυνσης της «γνώσης για το πως» αντί της «γνώσης για το τι» και της συνεργατικής μάθησης, όπου κάθε μαθητής θέτει στη διάθεση της ομάδας τις γνώσεις και τις δεξιότητές του. Μαζί, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτή τη φάση θα είναι να ενθαρρύνει και να ενισχύσει την αποκτηθείσα μάθηση, τονίζοντας τα κρίσιμα σημεία και βρίσκοντας τεχνικές για την υπέρβαση των μαθησιακών δυσκολιών. Αυτός ο δρόμος μάθησης είναι αποτελεσματικός για να κατανοήσουμε την τοπική κοινότητα και τις λειτουργικές υπηρεσίες της, να επανεισάγουμε στον προσωπικό χώρο του μαθητή την ανεξαρτησία και την αυτονομία και να οικοδομήσουμε ένα χώρο για κοινωνικοποίηση.

Εκμάθηση γλωσσών μέσω τεχνών και πολιτιστικής κληρονομιάς (ΔΜ11)

Οι εμπειρογνώμονες της εκπαίδευσης και οι επαγγελματίες θα πρέπει να αναγνωρίζουν ότι όλοι οι μετανάστες έχουν ταλέντα και δυνατότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αποτίμηση του πολιτισμικού τους υπόβαθρου. Η γνώση του πολιτιστικού υπόβαθρου (επίσης μέσω της ιστορίας και της ζωής) κάθε ατόμου επιτρέπει να επικεντρωθεί στα δικά του χαρακτηριστικά σε συνεχή και ανοικτό διάλογο με τους άλλους. Η αποτίμηση του υπόβαθρου των μεταναστών βελτιώνει την πρόσβαση στα πολιτιστικά ιδρύματα και την εξειδικευμένη εκπαίδευση, προκειμένου να βελτιωθεί η αυτοεκτίμηση του καθενός και να ενθαρρυνθεί η καλύτερη κατανόηση των πολιτιστικών διαφορών στην Κοινότητα. Οι μαθητές θα συμμετέχουν σε ατομικές και συλλογικές εργασίες έργου χρησιμοποιώντας μια συγκεκριμένη γλώσσα τέχνης με τις δικές τους παραδόσεις και έθιμα. Με τη βοήθεια του Διδασκάλου τους, θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με τη χρήση της γλώσσας υποδοχής και του γενικού πολιτισμού.

Δρόμοι μάθησης με βάση την πολυγλωσσική εκπαίδευση και τη γλωσσική πολυμορφία

Λέσχη βιβλίου (ΔΜ2)

Η λέσχη βιβλίου δημιουργεί ένα χώρο ώστε κάποιος να διαβάζει, να εκτίθεται σε ξένες γλώσσες, να γνωρίζει ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα και να μοιράζεται τις δικές του «ιστορίες», τον πολιτισμό και τις εμπειρίες του. Οι ιστορίες παρέχουν ένα ευρύ φάσμα λεξιλογίου και γραμματικής, ενώ τα οργανωμένα εργαστήρια δίνουν στους μαθητευόμενους το κίνητρο να συνεχίσουν να μαθαίνουν. Στη λέσχη, οι γηγενείς ομιλητές διαβάζουν βιβλία σε διαφορετικές γλώσσες στους εκπαιδευόμενους, στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες διαβάζουν βιβλία από το δικό τους πολιτιστικό υπόβαθρο. Τέλος, μαζί σε ένα εργαστήριο, δημιουργούν έργα τέχνης και χειροτεχνίας και συζητούν τις ιστορίες που είπαν και άκουσαν. Με τη χρήση βιβλίων, το πρόγραμμα επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους, τόσο από το τοπικό όσο και το μεταναστευτικό υπόβαθρο, να αναπτύξουν ένα αίσθημα κοινωνικής ένταξης, να ενισχύσουν τη διαπολιτισμική κατανόηση και να κάνουν τους ανθρώπους περήφανους να μοιραστούν τον πολιτισμό και τη γλώσσα τους.

Νέο λεξιλόγιο με τη χρήση της μητρικής γλώσσας (ΔΜ4)

Σε αυτό τον δρόμο μάθησης, οι μετανάστες μαθητές διευκολύνονται στην κουλτούρα υποδοχής βρίσκοντας ομοιότητες μεταξύ της γλώσσας τους και της γλώσσας υποδοχής, ενώ συνειδητοποιούν τη σημασία της δικής τους γλώσσας για να μάθουν τη νέα γλώσσα. Τόσο οι εκπαιδευόμενοι όσο και οι εκπαιδευτικοί κάνουν τη δική τους ατομική έρευνα και τα καλύτερα αποτελέσματα επιτυγχάνονται όταν οι μαθητές παρουσιάσουν πρώτα τα ευρήματά τους, ενώ αργότερα ο εκπαιδευτικός προσθέτει απλές ιστορικές και γλωσσικές πληροφορίες. Κατά τη διάρκεια της πρώτης τάξης οι εκπαιδευτικοί μελετούν τις εθνικότητες και τις μητρικές γλώσσες των μαθητών τους. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι που είναι τεχνολογικά εξοικειωμένοι καλούνται να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο για να βρουν συνδέσεις και ομοιότητες μεταξύ της γλώσσας τους και της γλώσσας υποδοχής. Για όσους δεν είναι, ο εκπαιδευτικός βοηθά την έρευνα και αμφοτέρωθεν παρουσιάζουν τα ευρήματά τους στην τάξη.

Διαδρομές μάθησης με βάση τις ΤΠΕ

Εκμάθηση γλωσσών εξ αποστάσεως (ΔΜ3)

Οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν επιφέρει ευρύ φάσμα χρήσεων σε πολλούς τομείς ανθρώπινης δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών σκοπών. Το Skype είναι μια εφαρμογή που χρησιμοποιεί φωνή μέσω της τεχνολογίας πρωτοκόλλου Internet (VoIP) για να επιτρέπει την επικοινωνία μεταξύ των ατόμων σε διαφορετικές τοποθεσίες. Η εξ αποστάσεως μάθηση μέσω του Skype παρέχει υπηρεσίες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας. Με μια κάμερα Η.Υ και ακουστικά, οι χρήστες του Skype μπορούν να έχουν ένα πρόσωπο-προς-πρόσωπο ή μια διαδικτυακή συνομιλία, η οποία επιτρέπει την επικοινωνία χωρίς τους περιορισμούς του χρόνου και του χώρου. Αυτό το χαρακτηριστικό καθιστά το Skype ένα δυναμικό εργαλείο για τη διδασκαλία και τη μάθηση γλωσσών. Το Skype διευκολύνει την ανταλλαγή γλωσσών και επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να διαβάζουν, να ακούν, να γράφουν και να μιλούν. Το Skype επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να είναι πιο δημιουργικοί στην προσέγγισή τους και παρέχει στους εκπαιδευόμενους αυξημένη προσβασιμότητα στα εργαλεία εκμάθησης.

Η ψηφιακή αφήγηση στην εκμάθηση γλωσσών (ΔΜ8)

Η ψηφιακή αφήγηση είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που συνδυάζει διαδικτυακά ψηφιακά μέσα με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Ενώ οι μαθητές παρακολουθούν το μάθημα με έναν εκπαιδευτικό, η διδασκαλία πρόσωπο με πρόσωπο συνδυάζεται με δραστηριότητες στον υπολογιστή. Οι μαθητές κάνουν ένα βίντεο (ψηφιακή αφήγηση) σχετικά με επιλεγμένα θέματα με βάση τα ατομικά τους ενδιαφέροντα. Όλοι ακολουθούν ορισμένες οδηγίες από τον δάσκαλο που είναι παρών για να καθοδηγήσει και να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους κατά τη διάρκεια αυτής της δημιουργικής διαδικασίας. Οι ψηφιακές ιστορίες που βασίζονται στην ατομική επιλογή του κάθε μαθητή, καθώς και η χρήση της πρώτης γλώσσας κάθε μαθητή, φέρνουν μια ποικιλία πολιτισμών στην τάξη. Ενώ αυξάνει τις γλωσσικές δεξιότητες, ενθαρρύνει να δει την ποικιλομορφία ως τακτικό μέρος της καθημερινής ζωής και ευαισθητοποιεί την ιδέα ότι Όλοι έχουμε σχηματιστεί από διαφορετικές πολιτιστικές γνώσεις και έθιμα.

Δρόμοι μάθησης με βάση τη συμμετοχή και τη συνεργασία

Κυνήγι θησαυρού (ΔΜ6)

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του παιχνιδιού οι μαθητές ακολουθούν οδηγίες από τον δάσκαλο για να κερδίσουν το παιχνίδι και να συλλέξουν αντικείμενα που κρύβονται στο περιβάλλον τους. Η γνώσεις όλων των μαθητών συνδυάζονται για την επίτευξη των στόχων που έχουν θέσει, το οποίο προωθεί τη συνεργατική μάθηση και την εκπαίδευση ομοτίμων. Οι λέξεις στις οδηγίες γίνονται πιο εμφανείς και είναι πιο εύκολες αν τις τοποθετήσουμε σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο ή αν τις διδάξουμε εκ των προτέρων. Παίζοντας ένα παιχνίδι με στόχο, οι ενήλικοι μετανάστες δεν βλέπουν τη γλώσσα ως φραγμό, αλλά ως ένα επικοινωνιακό εργαλείο που τους βοηθά να επιτύχουν το στόχο τους και να κερδίσουν το παιχνίδι. Επίσης, χτίζει το ομαδικό πνεύμα μεταξύ των μελών της ομάδας που βοηθούν ο ένας τον άλλον να κερδίσουν, μοιράζοντας τη συλλογική τους γνώση και, επιπρόσθετα, αισθάνονται πιο εξοικειωμένοι και συνδεδεμένοι με το νέο περιβάλλον τους εξερευνώντας το.

Θέατρο: εργαστήρι Lingua+ (ΔΜ7)

Αυτός ο δρόμος μάθησης χρησιμοποιεί γνωστές ασκήσεις που χρησιμοποιούνται από επαγγελματίες ηθοποιούς και ερμηνευτές σκηνής για την ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας των μαθητών γλωσσών. Ασκώντας τη φωνή σου και τις κινήσεις σου, σε προτρέπουν να ακούς, να είσαι επικοινωνιακός και να συνεργάζεσαι με άλλους. Οι ασκήσεις που σχετίζονται με το θέατρο, τα παιχνίδια, την αφήγηση και τις τεχνικές αυτοσχεδιασμού προσφέρουν μια διασκεδαστική προσέγγιση στη μελέτη της γλώσσας υποδοχής, η οποία εκλαμβάνεται έξω από το πλαίσιο της τάξης για να αποσυνθέσει λέξεις, ήχους, ιδέες, στερεότυπα κλπ. Στη θεατρική τάξη οι άνθρωποι ενθαρρύνονται επίσης να ασπαστούν τις αποτυχίες και τα λάθη τους. Αυτός ο δρόμος μάθησης χρησιμοποιεί την προσέγγιση της «μάθησης με τη χρήση» και είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να αυξηθεί η αυτοεκτίμηση και η εμπιστοσύνη, η διαπολιτισμική κατανόηση και η συνεργασία με άλλους.

Δρόμοι μάθησης που βασίζονται σε οπτικές δραστηριότητες

Οπτική σκέψη (ΔΜ12)

Η οπτική μάθηση βοηθά τους μαθητευόμενους να κατανοήσουν εύκολα έννοιες με την τόνωση της φαντασίας, χρησιμοποιώντας απλές εικόνες ως έναν αποτελεσματικό τρόπο διατήρησης πληροφοριών. Η κύρια δραστηριότητα είναι να δημιουργήσετε ένα χρονοδιάγραμμα βασισμένο στην εμπειρία ζωής των μαθητών, τις αξίες και τις πεποιθήσεις, και να αυξήσετε το λεξιλόγιο με βάση τις προσωπικές ιστορίες. Δίνεται αρκετός χρόνος για εσωτερική ανασκόπηση/αυτοστοχασμό και για την επιλογή των υλικών (εικόνες, χρώματα, υφή κλπ.) που βοηθά στην προσθήκη αντικειμένων συμβολικής σημασίας στο χρονοδιάγραμμα. Στο τέλος της δραστηριότητας, κάθε μαθητής παρουσιάζει το χρονοδιάγραμμά του στη γλώσσα της κοινής διδασκαλίας. Η δραστηριότητα έχει ως αποτελέσματα: αυξημένο λεξιλόγιο αφού οι στρατηγικές οπτικής σκέψης βοηθούν τους μαθητευόμενους να κατανοήσουν και να θυμούνται την έννοια των νέων λέξεων που μάθαιναν· μια αυτοκατευθυνόμενη διαδικασία μάθησης που προάγει την κριτική σκέψη· πολιτιστικές δεξιότητες Παιδείας και επικοινωνίας.

Φωτοφωνή (ΔΜ15)

Η συμμετοχική φωτογραφία είναι ένα προσιτό εργαλείο επικοινωνίας και έκφρασης του εαυτού και μπορεί να διδαχθεί γρήγορα. Η ψηφιακή φωτογραφία δίνει άμεσα αποτελέσματα και δεν απαιτεί επίσημη εκπαίδευση για να γίνει ένα αποτελεσματικό εργαλείο επικοινωνίας, παρατήρησης και δημιουργικότητας. Η μεθοδολογία λειτουργεί με μικρή αναλογία συμμετεχόντων και εκπαιδευτή (μέγιστος αριθμός 14 συμμετεχόντων ανά εκπαιδευτή). Μια φωτογραφική μηχανή για κάθε συμμετέχοντα είναι διαθέσιμη, και διάφορες δραστηριότητες είναι δυνατές, όπως: να συνομιλήσετε με τους εκπαιδευόμενους γύρω από τη χρήση και τις λειτουργίες της κάμερας· διάλογοι με φωτογραφίες που διερευνούν την ταυτότητα, τον πολιτισμό και την Κοινότητα· οι συμμετέχοντες παράγουν φωτογραφίες σχετικά με την ταυτότητα, τον πολιτισμό και τις σχέσεις τους με την Κοινότητα· αφήγηση μέσω εικόνων· ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων και σκέψεις για τα μαθησιακά τους αποτελέσματα. Οι συμμετέχοντες, μέσω της χρήσης της φωτογραφίας, διαδόχθηκαν μια δεύτερη γλώσσα, ενίσχυσαν την επικοινωνία τους και αύξησαν την αυτοπεποίθησή τους.

Δρόμοι μάθησης με βάση τις δραστηριότητες ακρόασης

Ήχοι, τραγούδια και φύση (ΔΜ13)

Η μεθοδολογία του ΔΜ13 βασίζεται σε δοκιμασμένες μεθόδους όπως: φυσική μέθοδος στην οποία η παραγωγή γλώσσας δεν είναι αναγκαστική, αλλά επιτρέπεται να αναδυθεί αυθόρμητα αφού οι μαθητές έχουν παρακολουθήσει μεγάλες ποσότητες κατανοητής γλώσσας. Η διδασκαλία της γλώσσας του Dogme είναι μια επικοινωνιακή προσέγγιση που ενθαρρύνει τη διδασκαλία χωρίς σχολικά βιβλία και εστιάζει αντίθετα στην επικοινωνία μεταξύ μαθητών και δασκάλων. Η αφήγηση TPR (διδασκτική μέσω της ανάγνωσης και της αφήγησης ή των ιστοριών), η οποία περιλαμβάνει προσεκτικό περιορισμό του λεξιλογίου, συνεχείς εύκολες ερωτήσεις κατανόησης, συχνούς ελέγχους κατανόησης και πολύ σύντομες γραμματικές εξηγήσεις. Η μεθοδολογία βασίζεται επίσης σε δραστηριότητες τέχνης, όπως η μουσική, η λογοτεχνία και οι εικαστικές τέχνες. Παραδείγματα δραστηριοτήτων μπορούν να αναπτυχθούν εξωτερικά ή εσωτερικά: παρατηρώντας τη χλωρίδα και την πανίδα και ακούγοντας τραγούδια πουλιών· βρείτε και χρησιμοποιήστε αντικείμενα για να δημιουργήσετε ένα γραφικό (φύλλα, λουλούδια, πέτρες...)· ακούγοντας λαϊκά τραγούδια· λέγοντας μικρά ποιήματα στη γλώσσα σου.

Ακρόαση: γέφυρα για εκμάθηση γλωσσών και επικοινωνία (ΔΜ14)

Η μεθοδολογία βασίζεται σε πρακτικές ακρόασης, στις οποίες η ακρόαση επεκτείνεται προς την ακρόαση του εαυτού σας, προς την ακρόαση άλλων και την ακρόαση μουσικής· και στη μουσική ως συμμετοχική τέχνη, που αναπτύχθηκε μέσω της ακρόασης της μουσικής και τη δημιουργία της μουσική. Ο ΔΜ έχει σχεδιαστεί και για τους συμμετέχοντες που είναι εξοπλισμένοι με γνώσεις πρώτου επιπέδου για τη γλώσσα της χώρας υποδοχής (το επίπεδο 1 & 2) και για εκείνους που δεν μιλούν τη γλώσσα (επίπεδο 0). Οι δραστηριότητες μπορούν επίσης να προσαρμοστούν σε αναλφάβητους εκπαιδευόμενους. Μια τυπική συνεδρία περιλαμβάνει την ακρόαση μουσικής και την επεξήγηση ότι οι μαθητές πρέπει να θυμούνται μια λέξη που ενέπνευσε η μουσική. Πρέπει να θυμούνται αυτή τη λέξη στη γλώσσα τους και σε μια άλλη γλώσσα, αν γνωρίζουν κάποια. Ο εκπαιδευτής εξηγεί ότι δεν υπάρχουν καλές/θετικές ή κακές/αρνητικές λέξεις. Ο εκπαιδευτής ζητά από τους συμμετέχοντες να καθίσουν άνετα, με τη σπονδυλική στήλη ευθεία και ενδεχομένως με κλειστά μάτια. Μετά παίζει το επιλεγμένο κομμάτι μουσικής μέσω ενός ποιοτικού εξοπλισμού ήχου. Μετά την ακρόαση, κάθε συμμετέχοντας λέει τη λέξη του εμπνευσμένη από τη μουσική. Οι συμμετέχοντες βιώνουν την επικοινωνία και την εκμάθηση γλωσσών μέσω των κινητήριων δυνάμεων των τεχνών.

Κεφάλαιο 5

Συμπέρασμα και προτάσεις

Το μεταναστευτικό κύμα που πλημμύρισε την Ευρώπη από το 2014 και μετά έχει δημιουργήσει μια αυξανόμενη πίεση στις χώρες της ΕΕ για την εφαρμογή πρακτικών που θα διευκολύνουν την ένταξη και την ενσωμάτωση των μεταναστών στις τοπικές κοινότητες. Μαθαίνοντας τη γλώσσα της χώρας υποδοχής ήταν και είναι η αιχμή του δόρατος αυτής της προσπάθειας.

Οι καθηγητές γλωσσών που παρέχουν μαθήματα σε μετανάστες καλούνται τώρα να διδάξουν τους μαθητευόμενους με ιδιαίτερα και ετερογενή χαρακτηριστικά (πολιτισμικά, ιδεολογικά). Ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας που δίνει έμφαση στη γραμματική και στη σύνταξη δεν επαρκεί για να ανταποκριθεί στις άμεσες και πιεστικές ανάγκες των μαθητών για επικοινωνία και έκφραση.

Το έργο Lingua+ το οποίο κατανοεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της διδασκαλίας δεύτερης γλώσσας στους μετανάστες, προτείνει μια σειρά μεθοδολογιών και δραστηριοτήτων που μπορούν τόσο να διευκολύνουν το έργο του δασκάλου γλώσσας όσο και τον ίδιο τον μαθητή, καθιστώντας τη μάθηση γλώσσας μια ευχάριστη, δημιουργική και διασκεδαστική εμπειρία.

Σε αυτό το πνεύμα, η διδασκαλία της τοπικής γλώσσας στους μετανάστες αποκτά ένα νέο νόημα. Η διδασκαλία των γλωσσών γίνεται εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών για την πολιτιστική εκπαίδευση των μεταναστών. Ο δάσκαλος γίνεται διαπολιτισμικός/Διαμεσολαβητής. Χρησιμοποιώντας τη διδασκαλία γλώσσας ως όχημα, οι εκπαιδευτές καλούνται να μικρύνουν την απόσταση μεταξύ νεοφερμένου και τοπικής κοινωνίας και τελικά να γεφυρώσουν πολιτισμούς και ανθρώπους. Σε αυτή την προσπάθεια, ο εκπαιδευτικός μπορεί να συνδυάσει δημιουργικά καινοτόμες μεθοδολογίες διδασκαλίας όπως η εκμάθηση βάσει εργασιών (TBL), η ολοκληρωμένη εκμάθηση γλώσσας μέσω περιεχομένου (CLIL), η οδηγία βάσει περιεχομένου, η συνολική φυσική ανταπόκριση (TPR), η διδασκαλία μέσω αφηγηματικών ιστοριών με επισκέψεις σε μουσεία, θέατρα και συναυλίες. Τέτοιες δραστηριότητες βοηθούν σημαντικά τον νεοαφιχθέντα μετανάστη να κατανοήσει και να αισθανθεί την τοπική κοινότητα.

Με βάση τα ανωτέρω, οι εταίροι του έργου δημιούργησαν μια σειρά από 15 δρόμους μάθησης που ενσωματώνουν τις αρχές της βιωματικής μάθησης με μεθοδολογικές προσεγγίσεις όπως οι CLIL και TBL. Οι δρόμοι μάθησης χαρακτηρίζονται από τη διδασκαλία της ευελιξίας, καθώς μπορούν να εφαρμοστούν και να προσαρμοστούν σε όλα τα επίπεδα των μαθητών από αρχάριους μέχρι προχωρημένους. Ο μόνος περιορισμός στη χρήση τους είναι η φαντασία του δασκάλου.

Η πιλοτική εφαρμογή αυτών των δρόμων μάθησης στις χώρες των εταίρων έχει δείξει ότι μπορούν να ασκήσουν σημαντικό αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι αντιλαμβάνονται την εκμάθηση της τοπικής γλώσσας. Μια υποδειγματική περίπτωση ήταν η πιλοτική δοκιμή του 4ο μονοπατιού μάθησης «λεξιλόγιο γλώσσας οικοδεσπότη με τη χρήση της μητρικής γλώσσας» στην Κύπρο για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Ζητήθηκε από τους μαθητές να βρουν κοινές λέξεις μεταξύ της μητρικής τους γλώσσας και της ελληνικής. Το πλήθος των λέξεων ήταν τέτοιο που τους εξέπληξε ευχάριστα, δημιουργώντας την αίσθηση ότι η Ελληνική γλώσσα που ήταν άγνωστη σε αυτούς δεν ήταν τόσο άγνωστη όσο πίστευαν αρχικά. Υπήρξε μια προφανής θετική αλλαγή στη στάση τους όσον αφορά την ικανότητά τους να μαθαίνουν αυτή τη νέα γλώσσα.

Η παραπάνω εμπειρία επιβεβαιώνει την παραδοχή ότι η αυτοαντίληψη του μαθητή για τις ικανότητές του διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εκμάθηση μιας γλώσσας. Ο δάσκαλος γλώσσας μέσω της διδασκαλίας του μπορεί πραγματικά να ενισχύσει την αυτοπεποίθηση των εκπαιδευόμενων μεταναστών που έχει κλονιστεί από την αρνητική εμπειρία της μετανάστευσης, την απώλεια του τι οι μετανάστες θεωρούσαν σταθερά σημεία στη ζωή τους, και τις ρατσιστικές στάσεις που έχουν βιώσει από κάποιους ντόπιους.

Εκτός από την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, η εκμάθηση της τοπικής γλώσσας ενισχύει την κοινωνικοποίηση των μαθητών με τη συνάντηση στην τάξη άλλων μεταναστών με τους οποίους μοιράζονται κοινές εμπειρίες. Επιπλέον, όταν οι δραστηριότητες μάθησης υλοποιούνται εντός της τοπικής κοινότητας, οι μετανάστες έχουν την ευκαιρία να γνωρίζουν καλύτερα τον τοπικό πληθυσμό. Ο εκπαιδευτικός μπορεί, μέσω των προτεινόμενων δρόμων μάθησης του έργου, να καλλιεργήσει ομαδική εργασία και συνεργατικές δεξιότητες και να σχηματίσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που θα ξεκινήσει μια διαδικασία επούλωσης για τους μετανάστες.

Ορισμένα άλλα εμπόδια στην εκμάθηση της τοπικής γλώσσας, τα οποία συχνά αναφέρονται από μετανάστες τρίτων χωρών, είναι η ανασφάλεια που αισθάνονται όσον αφορά το καθεστώς τους ή την επιθυμία τους να μετακινηθούν σε άλλη χώρα εκτός από αυτή που έχουν καταλήξει. Η Ελλάδα, η Κύπρος και η Ιταλία, για παράδειγμα, θεωρούνται από την πλειονότητα των μεταναστών ως ενδιάμεση στάση στην προσπάθειά τους να φθάσουν σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Οι καθηγητές γλωσσών πρέπει να βρουν λύσεις για να ξεπεράσουν τέτοια εμπόδια που μπορεί να εμποδίσουν την προθυμία των μαθητών να μάθουν την τοπική γλώσσα. Δίνοντας έμφαση σε άλλες δεξιότητες που μπορούν να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκμάθησης γλωσσών, όπως οι δεξιότητες ιθαγένειας, εξοικείωση με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και τις αξίες του, τις ψηφιακές δεξιότητες, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενθαρρύνουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους παρακινήσουν στη μάθηση. Οι δεξιότητες που κερδίζουν οι μετανάστες από τη μαθησιακή διαδικασία θα είναι χρήσιμες σε οποιαδήποτε χώρα θα είναι στο μέλλον.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πολλαπλά ζητήματα που οι εκπαιδευτικοί έχουν να αντιμετωπίσουν στο έργο τους με τους μετανάστες, υπάρχει επιτακτική ανάγκη να δημιουργήσουμε ένα υποστηρικτικό δίκτυο για αυτούς, καθώς και να παράσχουμε εκπαίδευση για το πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Το Lingua+ θα προσφέρει εκπαίδευση τον Απρίλιο του 2019 στην Κύπρο. Οι καθηγητές γλωσσών θα έχουν την ευκαιρία να ενημερωθούν σχετικά με το υλικό του έργου, να συμμετέχουν σε δημιουργικές δραστηριότητες αλλά κυρίως να συζητήσουν και να ανταλλάξουν εμπειρίες, ορθές πρακτικές και μεθοδολογίες στη διδασκαλία των μεταναστών στην τοπική γλώσσα. Είθε αυτή η εκπαίδευση να είναι η αρχή του δικτύου δασκάλων του Lingua+

Γνωμικά για έμπνευση

“Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε, ότι η ποικιλομορφία του περιβάλλοντος της τάξης είναι πάντα πλούσια σε δυνατότητες διδασκαλίας και μάθησης, τόσο για τους μαθητές μας όσο και για εμάς, τους εκπαιδευτικούς. Για σκέψου το. Τα δώρα της ποικιλομορφίας ωφελούν τους πάντες!”

Martina Kurowski

σχολή Παιδείας, τμήμα κοινωνικής Παιδαγωγικής/εκπαιδευτικός

“Η αναγνώριση πολλαπλών απόψεων είναι απαραίτητη για να κατανοήσουμε τις αόρατες δυνάμεις που διαμορφώνουν τις αποφάσεις που παίρνουμε. Ας ανόξουμε τους εαυτούς μας στις αόρατες πτυχές του πολιτισμού. Επίσης, εμείς- οι εκπαιδευτικοί ξένων πολιτών- δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε: για να είμαστε αποτελεσματικοί σε μια πολιτιστικά ποικιλόμορφη τάξη πρέπει πρώτα να γνωρίζουμε και να κατανοούμε τη δική μας πολιτιστική ταυτότητα”.

Marek Lollok

σχολή Παιδείας, τμήμα κοινωνικής Παιδαγωγικής/εκπαιδευτικός

“Στη διδακτική πρακτική μας, πρέπει να κατανοήσουμε, να καλωσορίσουμε και να αξιολογήσουμε εναλλακτικές απόψεις σχετικά με αμφιλεγόμενα ζητήματα που σχετίζονται με την πολυμορφία, αλλά ταυτόχρονα να αποφύγουμε την υπερβολική έμφαση στις διαφορές. Ενώ είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε τη διαφορά, δεν θα πρέπει να είναι μια συνεχής πηγή προσοχής.”

Anna Neoralová

PELICAN, Εκπαιδευτικός ξένων γλωσσών, Τσεχικά

«η μάθηση δεύτερης γλώσσας δεν θα πρέπει να βιώνεται από τους μετανάστες ως επιπλέον επιβάρυνση αλλά σαν ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την επίλυση των πρακτικών προβλημάτων.»

Από το εργαστήρι Lingua+ στη Φλωρεντία

“Η ακρόαση είναι πυλώνας κάθε μάθησης και κάθε επικοινωνίας.”

Teresa Dello Monaco

εκπαιδευτικός

“Πιστεύω ότι τα σημαντικότερα πράγματα στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι σίγουρα το γεγονός της δημιουργίας μιας ομάδας και της σχέσης που δημιουργείται με τους μαθητές. Αυτό κάνει το έργο πολύ ευκολότερο. μια καλή σχέση σίγουρα οδηγεί σε εξαιρετικά αποτελέσματα.”

Sara Scudero

Ιταλίδα δασκάλα

“Ένα σημαντικό πράγμα που κάναμε για να δημιουργήσουμε μια ομάδα μεταξύ των φοιτητών ήταν να μοιραστούμε κοινωνικές στιγμές. Ήταν επίσης δική τους ιδέα να φέρουν κάποια τυπικά εδέσματα από τις χώρες τους και στο διάλειμμα να γευτούμε τυπικά γλυκά των διαφόρων χωρών, για τα οποία οι μετανάστες μιλούσαν και εκτός από την ώρα του μαθήματος.”

Sara Scudero

Ιταλίδα δασκάλα

“

“Είμαι Ρουμάνος και ζω για 15 χρόνια στην Ιταλία, στη Σικελία... Τώρα είναι το σπίτι μου.”

Arsinte Livia Maria

συμμετέχων του εργαστηρίου στην Ιταλία

“Αυτός ο δρόμος μάθησης (λεξιλόγιο γλώσσας υποδοχής με τη χρήση της μητρικής γλώσσας) με βοήθησε να κατανοήσω καλύτερα τη σημασία της ελληνικής γλώσσας. Εξέπληξε επίσης και τους μαθητές, επειδή κατάλαβαν ότι τα Ελληνικά δεν είναι μια εντελώς ξένη γλώσσα για αυτούς. Οι μαθητές ένιωθαν οικειότητα, αφού οι μητρικές τους γλώσσες μοιράζονται το λεξιλόγιο με τα Ελληνικά.”

Yianna Papatryfonos

καθηγήτρια Ελληνικής γλώσσας

“Δεν έχω χρησιμοποιήσει ποτέ διασκεδαστικές δραστηριότητες για να διδάξω την ελληνική γλώσσα σε ενήλικες. Σίγουρα θα τις χρησιμοποιήσω ξανά! Πολύ ωραίο!”

Yianna Papatryfonos

καθηγήτρια Ελληνικής γλώσσας

“Λατρεύω αυτό το τραγούδι. Τα λόγια πραγματικά προέκυψαν από αυτό που είχαμε βαθιά μέσα μας. Ήταν εύκολο και μοιραζόμαστε τα ίδια συναισθήματα... πέρα από τις αντίστοιχες γλώσσες μας.”

Bhanu Patel

συμμετέχων στην πιλοτική του Lingua+ στο Λονδίνο

”

Γλωσσάριο

- **Εκπαίδευση ενηλίκων:** ο όρος εκπαίδευσης ενηλίκων καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των επίσημων, μη τυπικών και άτυπων δραστηριοτήτων μάθησης, τόσο γενικής όσο και επαγγελματικής, που αναλαμβάνονται από ενήλικες μετά την λήξη της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- **Ενεργή μάθηση:** μια προσέγγιση της διδασκαλίας που αναγνωρίζει ότι οι εκπαιδευόμενοι δραστηριοποιούνται στη μαθησιακή διαδικασία με την οικοδόμηση γνώσεων και κατανόησης σε ανταπόκριση στις ευκαιρίες μάθησης που παρέχει ο δάσκαλός τους.
- **Συνεργατική μάθηση:** είναι ένας οργανωμένος και δομημένος τρόπος χρήσης μικρών ομάδων για την ενίσχυση της μάθησης και της αλληλεξάρτησης των φοιτητών. Στους μαθητές δίνεται μια εργασία, και συνεργάζονται για να επιτύχουν αυτό το έργο. Κάθε άτομο έχει ευθύνες και θεωρείται υπόλογο για την υποβοήθηση της ολοκλήρωσης της εργασίας. Επομένως, η επιτυχία εξαρτάται από το έργο όλων των μελών της ομάδας.
- **Ολοκληρωμένη εκμάθηση γλώσσας περιεχομένου:** σύνδεσμος με το Βιβλίο Δρομών Μάθησης Lingua+
- **Κουλτούρα:** ο τρόπος ζωής, τα γενικά έθιμα και τα πιστεύω, μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή.
- **Πολιτιστική επίγνωση:** κατανόηση των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων από άλλες χώρες ή άλλα υπόβαθρα, ιδίως διαφορές στις στάσεις και τις αξίες (Λεξικό Αγγλικών Collins). Η πολιτιστική ευαισθητοποίηση και έκφραση είναι μία από τις οκτώ βασικές ικανότητες που αποτελούν το εργαλείο αναφοράς που τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να ενσωματώσουν σε στρατηγικές και υποδομές στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης.
- **Πολιτιστική ταυτότητα:** ο ορισμός των ομάδων ή των ατόμων (από μόνες τους ή άλλους) από άποψη πολιτιστικών ή υποπολιτιστικών κατηγοριών (συμπεριλαμβανομένης της εθνικής καταγωγής, της ιθαγένειας, της γλώσσας, της θρησκείας και του φύλου). Στα στερεότυπα, αυτό πλαισιώνεται από την άποψη της διαφοράς ή της ετερότητας.
- **Συνεργατικές δεξιότητες:** θα μπορούσε να περιγραφεί ως η κατανόηση του τρόπου αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλους ανθρώπους σε ισότιμη βάση προς τους κοινώς επιδιωκόμενους στόχους και στόχους.
- **Ικανότητες των πολιτών:** γνώση βασικών δημοκρατικών εννοιών, συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης της κοινωνίας και των κοινωνικών και πολιτικών κινήσεων, της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των δομών της ΕΕ · και σημαντικές κοινωνικές εξελίξεις, τόσο παρελθοντικές όσο και παρούσες. Οι ικανότητες των πολιτών απαιτούν επίσης δεξιότητες όπως η κριτική σκέψη και οι επικοινωνιακές δεξιότητες, καθώς και η ικανότητα και η προθυμία να συμμετέχουν εποικοδομητικά στον δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μέσω της ψηφοφορίας. Τέλος, η αίσθηση ότι ανήκουμε στην κοινωνία σε διάφορα επίπεδα, ο σεβασμός των δημοκρατικών αξιών και της πολυμορφίας, καθώς και η στήριξη της αειφόρου ανάπτυξης, επισημαίνονται επίσης ως αναπόσπαστα στοιχεία των ικανοτήτων των πολιτών.
- **Τυπική μάθηση:** ακολουθεί ένα αναλυτικό πρόγραμμα και είναι εσκεμμένο με την έννοια ότι η μάθηση είναι ο στόχος όλων των δραστηριοτήτων που συμμετέχουν οι εκπαιδευόμενοι. Τα μαθησιακά αποτελέσματα μετρούνται με διαγωνίσματα και άλλες μορφές αξιολόγησης.
- **Παγκόσμια ιθαγένεια:** το θέμα είναι να ενθαρρύνουμε τους νέους να αναπτύξουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις αξίες που χρειάζονται για να συνεργαστούν με τον υπόλοιπο κόσμο. Και την πεποίθηση ότι όλοι μπορούμε να κάνουμε θετικές αλλαγές.
- **Κατευθυνόμενη μάθηση:** οι μαθητές χρησιμοποιούν τεχνολογικά εργαλεία για να καθορίζουν στόχους, να σχεδιάζουν δραστηριότητες, να παρακολουθούν την πρόοδο και να αξιολογούν τα αποτελέσματα αντί απλά να ολοκληρώνουν εργασίες χωρίς προβληματισμό.

- **Ταυτότητα:** Οι ιδιότητες που κάνουν κάποιον ή κάτι να είναι διαφορετικό από τους άλλους ανθρώπους.
- **Άτυπη μάθηση:** πραγματοποιείται εκτός σχολείων και κολλεγίων και προέρχεται από τη συμμετοχή του μαθητή σε δραστηριότητες που δεν αναλαμβάνονται με γνώμονα τον μαθησιακό σκοπό. Η άτυπη μάθηση είναι ακούσια και αναπόφευκτα μέρος της καθημερινής ζωής. Για τον λόγο αυτό, μερικές φορές ονομάζεται βιωματική μάθηση.
- **Διαπολιτισμικά προσόντα:** η ικανότητα των μαθητών να επικοινωνούν αποτελεσματικά και κατάλληλα με τους ανθρώπους άλλων πολιτισμών.
- **Διαπολιτισμική διαφάνεια:** η δυνατότητα λειτουργίας και επικοινωνίας σε πολύπλοκα και μεταβαλλόμενα πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.
- **Διαπολιτισμικός Διαμεσολαβητής:** ένα πρόσωπο που επιτρέπει τη διαπολιτισμική επικοινωνία, που βοηθά τους εκπροσώπους δύο διαφορετικών πολιτιστικών κοινοτήτων να επικοινωνούν και να κατανοούν ο ένας τον άλλον.
- **Απόκτηση γλώσσας:** η μη συνειδητή και φυσική διαδικασία εκμάθησης μιας γλώσσας με τον τρόπο που κάνουν τα παιδιά, όπως διακρίνεται από τη συνειδητή και ηθελημένη μάθηση.
- **Η κεντρική λειτουργία του μαθητή:** όπου οι μαθητές διαδραματίζουν ενεργό και κεντρικό ρόλο στη μάθηση, με τον δάσκαλο ως διαμεσολαβητή της μάθησης, και όχι ως εκπαιδευτή.
- **Δρόμος Μάθησης:** είναι μια ακολουθία μαθημάτων που επιτρέπει σε έναν μαθητή να μάθει ενδελεχώς ένα θέμα σε μικρά βήματα. Αυτή η προσέγγιση είναι πιο αποτελεσματική όταν ένας μαθητής χρειάζεται να απορροφήσει πολλές πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα. Οι δρόμοι μάθησης μπορεί να περιλαμβάνουν: μαθήματα που παρέχουν διδακτικό υλικό σε ένα συγκεκριμένο πεδίο γνώσης, κουίζ που θα πρέπει να ολοκληρώσει ένας μαθητής, εξετάσεις που θα πρέπει να περάσει ένας μαθητής.
- **Μετανάστης:** ένα άτομο που μετακινείται από το ένα μέρος στο άλλο, ειδικά για να βρει εργασία ή καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.
- **Μετανάστευση:** κάθε πρόσωπο που μετακινείται ή έχει μετακινηθεί σε διεθνή σύνορα ή σε κράτος μακριά από τον σύνηθη τόπο διαμονής του, ανεξάρτητα από (1) το νομικό καθεστώς του προσώπου · (2) κατά πόσον η μετακίνηση είναι εκούσια ή ακούσια · (3) Ποια είναι τα αίτια της μετακίνησης · ή (4) Ποια είναι η διάρκεια της παραμονής.
- **Μη τυπική μάθηση:** η μη τυπική μάθηση μπορεί να καλύπτει προγράμματα που συμβάλλουν στον αλφαριθμητικό και την εκπαίδευση ενηλίκων και νέων εκτός σχολείου, καθώς και προγράμματα για τις δεξιότητες ζωής, τις δεξιότητες εργασίας και την κοινωνική ή πολιτιστική ανάπτυξη.
- **Θετική ψυχολογία:** είναι η επιστημονική μελέτη του τι δίνει περισσότερη αξία στη ζωή. Είναι μια έκκληση για την επιστήμη και την πρακτική της ψυχολογίας να ενασχοληθεί τόσο με τις δυνάμεις όσο και με τις αδυναμίες των ατόμων που ενδιαφέρονται να χτίσουν καλύτερα πράγματα στη ζωή αλλά και τη διόρθωση των πραγμάτων.
- **Πολυγλωσσική εκπαίδευση:** σημαίνει εκπαίδευση μέσω της ποικιλομορφίας και του πλουραλισμού των γλωσσών (και των πολιτισμών). Αντιπροσωπεύει το δικαίωμα κάθε μαθητή, διότι ο κύριος σκοπός του είναι η διασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης.
- **Πρόσφυγας:** κάποιος που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα του λόγω δίωξης, πολέμου ή βίας. Ένας πρόσφυγας έχει βάσιμα τον φόβο της δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικής γνώμης ή ιδιότητας μέλους σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Κατά πάσα πιθανότητα, δεν μπορούν να επιστρέψουν στο σπίτι τους ή φοβούνται να το πράξουν. Ο πόλεμος και η εθνοτική, φυλετική και θρησκευτική βία είναι οι κύριες αιτίες των προσφύγων που εγκαταλείπουν τις χώρες τους.
- **Κοινωνικοποίηση:** διαδικασία με την οποία τα άτομα αποκτούν τη γνώση, τη γλώσσα, τις κοινωνικές δεξιότητες και κατονοούν την αξία για να συμμορφώνονται με τους κανόνες και τους ρόλους που απαιτούνται για την ενσωμάτωση σε μια ομάδα ή κοινότητα.

- **Κοινωνική ένταξη:** η παροχή ορισμένων δικαιωμάτων σε όλα τα άτομα και τις ομάδες της κοινωνίας, όπως η απασχόληση, η επαρκής στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, κ. λπ.
- **Εκμάθηση δεύτερης γλώσσας:** απόκτηση δεύτερης γλώσσας ή SLA είναι η διαδικασία εκμάθησης άλλων γλωσσών εκτός από τη μητρική γλώσσα.
- **Κοινωνικά πρότυπα:** τα κοινωνικά πρότυπα, ή τα ήθη, είναι οι άγραφοι κανόνες συμπεριφοράς που θεωρούνται αποδεκτοί σε μια ομάδα ή μια κοινωνία.
- **Εκμάθηση βάσει εργασιών:** σύνδεσμος με το Βιβλίο Δρομών Μάθησης Lingua+
- **Υπήκοος τρίτης χώρας:** κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια του Αρθ. 20 (1) της ΣΛΕΕ και δεν είναι πρόσωπο που απολαύει του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 (Κώδικας συνόρων του Σένγκεν)

Βιβλιογραφία

1. Byram, M. (1997). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Bristol, UK: Multilingual Matters.
2. Byram, M. (2012). Language awareness and (critical) cultural awareness–relationships, comparisons and contrasts. *Language Awareness*, 21(1-2), 5-13.
3. Eurostat. European Statistics. <https://ec.europa.eu/eurostat>
4. Penn State. University Faculty Senate Curriculum Resources. (2011). Glossary
5. Pope, R. L., Reynolds, A. L., & Mueller, J. A. (2004). Multicultural competence in student affairs. San Francisco, CA: Jossey- Bass.
6. EU. European Commission. (2015). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A European Agenda on Migration. Bruxelles: COM(2015) 240.
7. UNHCR. Operational Data Portal. <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>
8. UNHCR. The UN Refugee Agency. <http://popstats.unhcr.org/en/overview>

Find out more at:

<http://linguaplusproject.eu>

<https://www.facebook.com/Lingua-117207495639359/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.